

Pályázatok

Minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Pályázatok felvételnek: Budapest, Sip ucca 10. — Hirdetések díja előre fizetendő. —

A budapesti aut. orth. izr. hitközség *Torász Emesz* iskolájánál *melamed*-állás jövő évi *Chesvan* hónapban betöltendő. — Pályázótól megkivánjuk, hogy *ירא שמים* legyen és *תורה ודעה*-oktatás tekintetében kellő gyakorlattal bírjon. Pályázati kérvények, kor stb. feltüntetésével, valamint képesítési és egyéb okmányok másolataival ellátva, a budapesti aut. orth. izr. hitközség elöljáróságához (VII., Dob-u. 35. I. em.) intézendők.

Budapest, 5689. Szíván havában. Az elöljáróság.

A pápai orth. izr. hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet három férfi tanítói állásra. Pályázhatnak oly férfitanítók, kik a héber és német tárgyak tanításában is jártasok és szigorú hittű életmódot folytatnak. Pályázati határidő július 28. Egyenlő feltételek mellett B-listások és nyugdíjasok előnyben részesülnek. Pályázók küldjék be kellően felszerelt kérvényüket *Krausz József H.* iskolaszéki elnökhöz.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknek szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban válaszbélyeggel ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes befizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57-b. — Telefon (cégnélküli levelezés).

HÁZASSÁGOKAT eredményesen közvetít szigorú diszkréció mellett Rothstein Dávid, S. A. Ujhely, Kossuth Ferenc u. 3.

FIATAL rőfőskereskedő, kinek kimutatható 1200 P. havi jövedelme van, vallásos családból nőstülne. Ajánlatokat „Mazelto” jelígre.

POLLÁK SAROLTA-féle **Miracle szeplőkrém, Miracle epeszappan** 25 éve a legtökéletesebb, ártalmatlan. Biztos. — Szétküldi: Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, Andrássy-ut 38. I. (Párisi áruházal szemben.) Kérjen prospektust!

Hittestvérünk! Csak szombattartó cégnél vásároljon! **Posztó, divatszövet, szabókéllékek** áruhaza nagyban és kicsinyben. Különlegességek uri- és női-szövetekben. — Billiárd- és játékasztal posztó. Előfizetőinknek 5% engedmény. — **Seldner Lipót** áruhaza Budapest, Kertész-u. 43. Tel.: J. 450—87.

KERESEK rekonom részére, ki előkelő rabbitsaládból való 26 éves csinos, intelligens, házias leány, egy jó megjelenésű, jó hanggal bíró, vagy Talmudtóra tanítónak alkalmas fiatalembert (esetleg vállalkos önálló iparost, vagy jól szituált gyermektelen özvegyet). Hozomány 800 pengő butorra és két éven át száz pengő havi apadás. Szíves ajánlatok „*Mispocho mejucheszsz 250*” jelíge alatt a kiadóba kéretnek.

TANONCNAK FELVESZEK vallásos, jómodoru, lehetőleg árva fiút teljes ellátással, családi bánásmóddal. Bleier sablongyár, Szolnok, Kápolna ucca.

AKINEK DRÓSERA szüksége van, forduljon hozzám bizalommal. Bármilyen alkalmi beszédet szerkesztek tetszés szerint héber, német és magyar nyelven, diszkréció mellett. Reichenberg Fülöp hitoktató, Pápa. Gyurácz Ferenc u. 14.

KERESKEDELMIT végzett 16 éves leányomat üdülés céljából nyaralóba vagy kellemes vidékre küldeném, hol a gyermekek játszópajtása lenne. „Jó családbeli” jelíge.

MAGÁNYOS egyénnek megfelelő üzlet, mely 120—150 pengő jövedelmez tisztán havonta, bevökkel, berendezéssel és áruval 800 P-ért átadó. Szakértelem nem szükséges. Előnyös állásban levő férfi feleségének is mint mellékület. Szíves megkereséseket „Szigoruan orthodox” jelígre a kiadóba kérek.

KERESKEDELMIT kitűnően végzett fiatal leány szombattartó állást keres. „Szerény igényű” jelígre.

ORTHODOX *חורש* hajróóval, nagyszerű *melamed*, állást keres. Leveleket „*sajchet*” jelígre.

TALMUDISTÁK FIGYELMÉBE! 4 kötetes amerikai *Sász (Chórú)* 70 P. Egy kötetes *Misnájesz* 10 P. Zsebben hordható *keszúvim áchronim* 6 P. Boros Ármin, Budapest, Elemér-u. 38, II. 29.

OKLEVELES IZR. TANITÓT VAGY TANITÓNÓT keresünk szeptember 1-i belépésre 6 elemista gyermekhez, első, második és negyedik osztály tanítására. Előnyben részesül, ki egy III. osztályu reáliskolai f. ut is tud tanítani. Ajánlatokat igények megjelölésével, bizonyítványmásolatokkal, *Spitzer Emil. Nagycsákány, Vas m.* címre kérünk.

PARÓKÁT tartós hullámokkal (práparált) hajból legolcsóbban készít *Teitelbaum Helén, Miskolc Szentpályi-u. 1.*

MESZ, hófehér, fával égetett, (Élesdinél szebb); **TUZIFA,** mindenféle tűzifa kapható, Pollák Zsigmondnál, Debrecen.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron *Schreiber Jakob* villanyerőre berendezett sírkőüzemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

SZÖVŐDÉNKBE tanulókat, ablakredőnyeink elárúsítására ügynököket keresünk. Ajánkozásokat „*agilis*” jelígre a kiadóhivatal továbbít.

הלב közörlését és tükrőfenyésre polirozását, gyertyatartók, disztárgyak ezüstözését és nikkelezését felelősséggel vállalja *Garfunkel Mór* műköszörtés és készüeme *Nyiregyháza, Széchenyi-tér 6.*

ORTH. כשר SAJT, VAJ ÉS LIPTÓI TURÓ gyártás, pontos postai szétküldés az egész országba, mérsékelt árak mellett. Központi Tejcarnok, Sátoraljaújhely.

ÓREG beteg özvegyasszony elhagyottan, könyörög hittestvérei támogatásáért. Budapest, VII., Telep-u. 68. ajtó 3.

SZOMBATTARTÁSSAL fizető tanuló lányok felvételnek *Mlle Irén* női divatszalon, Akácfa-u. 57.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos **GROSZBERG JENŐ.**

Hoffmann és Társa könyvnyomda. Budapest, VI. Próféta ucca 7

Budapest, 1929. július 12. 5689. Támuz 4.

40 fillér

V. évfolyam 27. szám

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425—90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Ősztöndíjak hullása idején

A magyar állam költségvetésében igen tekintélyes összeg van beállítva tudósoknak, tudósjelölteknek és tehetségeknek ösztöndíjakkal való ellátása céljára. Az állami tanulmányi ösztöndíjak meg akarják könnyíteni a továbbművelődést és elősegíteni a buvázkodást és önálló kutatást, a szakmában való tökéletesedést. E hét végén megjelent az ösztöndíjak nyertesének névsora s ez a névsor bizonyára gondolkodásra fog készíteni minden zsidót. Nem arra gondolunk, hogy a sok száz név között még a numerus clausus arányában sem fordul elő zsidó. Ez ugyan lehangoló tény, de nem segíthetünk rajta, bármennyire nem tudjuk összeegyeztetni igazságérzetünkkel. Mert — zsidó szempontból eltekintve — az igazság megkívánná, hogy bizonyos társadalmi réteg ne legyen kizárva bizonyos beneficiumoktól, amelyekhez való alapot ő maga adja adója útján. Magyarország zsidósága pedig elég adót fizet ahhoz, hogy az adóból létesített ösztöndíjakból ne csak katolikus és evangélikus papok tökéletesítsék teológiai tudásukat, ne csak nemesek, vitézek s köztisztviselők gyermekei készüljenek a magyar kultúra kitűnőségeinek, hanem legalább látszatra, észre kellene venni a zsidókat is. — De amint mondók: nem erre a körülményre gondolunk. Azért nem, mert már a bibliai filozófus is arra tanít bennünket, hogy: „*semmi sem új a nap alatt*”. Így volt ez az ókori Rómában, amikor a zsidók fizkus-adót fizettek a bálványkultusz fenntartására, így volt a középkori Rómában, amikor a térítő intézmények költségeit a zsidók viselték, így volt még nemrég Bécsben, amikor a Rothschild alapította kórházban zsidó orvos nem

kaphatott elhelyezkedést. És ugyanaz a bibliai filozófus, *Kajhelesz* leszögezi azt: „*ki szállhat perbe azzal, aki erősebb nála?*” („*mi jóhajl lodün im setáki mimenü*.”) Ez a rezignáció a hazai zsidóságra nézve sokkal többet ér, mint hangoskodó tiltakozás a tehetetlenség puffogtatóján — ha levonná belőle a tanulságokat. Az ösztöndíj-éső elárulja azt a tendenciát, hogy a zsidóság talaját megtermékenyíteni nem akarják. Az élet harcában a mostani zsidó nemzedék szembe találja majd magát egy, az élet küzdelmeire jobban felfegyverkezett réteggel. Mit tehetünk mi, zsidók, ez ellen? Az állam hatalmas eszközeivel nem versenyezhetünk és így gyermekeinket csak *belsőleg*, lelkileg

edzhetjük meg a küzdelemre, abban a tudatban, hogy mint eddig mindig, úgy ezentul is a lélek ereje kitartóbbnak bizonyul majd a külső injekciókkal fokozott erőnél. A zsidó vallás erőforrásából kell merítenünk gyermekeink acél-fürdőjét. És azt, amit minden orthodox tud, hogy a Tórához és a tradíciókhoz való hűség legjobban segíti át az embert az élet nehézségein, azt tudomásul kell vennie minden neológ zsidónak is: az élet mérlegére az állami ösztöndíjak Brennus-kardjával szemben csak a zsidó vallásos élet által fakasztott és terjesztett erkölcsi fegyverem, kilartás, lelkiismeretesség sulya fogja ifjúságunk felé hajtani a boldogulás serpenyőjét.

Rabbik tekintélyének emelése

A hazai nem-orthodox rabbik egyesülete legutóbbi gyűlésén többen szükségét hangoztatták annak, hogy a rabbiknak a hitközségi adminisztrációban elfoglalt tekintélye intézményesen emeltesse. Követelték a rabbiknak az előjáróságba való beválasztását és elhangzott az a követelés is, hogy az országos iroda társelnöke egy rabbi legyen. Eredményesek lesznek-e ezek az óhajok? Aligha hisszük ezt. A kongresszusi statutum szelleme, amelynek értelmében a rabbi csak hitközségi funkcionárius, mélyen gyökeredzik immár a neológ hitközségi vezetők mentalitásában. De ha sikerülne is keresztülvinni a rabbitekintély kidomborítását és fokozását, vajjon milyen hatással volna azt az orthodox hitközségekre s az országos szervezetre? Azt hisszük: *semmiféle hatással*. Az orthodoxiában nem történhetik sem-

mi intézkedés a rabbik akarata nélkül, vagy beleegyezésük melőzésével s így sem a hitközségi, sem az országos szervezetben való változásra e célból nincs szükség. A rabbi tekintélye ugyanis a valóságosság és a Tóranulás intenzitásától függ s nem adminisztratív intézkedéstől.

Mert ott, ahol a Tóratudással párosított vallásosságot elsőrendű célnak tekintik és a rabbítól is ezt kívánják, ott a rabbit nem fogják csupán szepen szónokló szó-művészeknek, hivatalnoknak vagy viszsamaradt fanatikusnak tekinteni. S éppen azért, mert az orthodoxia szempontjából a kérdés teljesen közbülső, nagyon óhajandó volna, hogy a nem-orthodox rabbik törekvései sikeresek legyenek. Talán emelkednék ekkor a vallásosság megbecsülése. Talán a hatóságok előtt is több sulya lesz ezáltal a rabbi szavának!

A szlovenszkói Máchziké Hádosz alakuló nagygyűlése

— Galántára kiküldött tudósítónktól —

A békebeli viszonyok fokozatos visszatérésének egyik megnyilvánulása a régi »Máchziké Hádosz« felélesztése Szlovenszkóban. Sokaknak régi óhaja teljesült tehát e hét vasárnapján Galántán. Egy év óta dolgozott csendben, de céltudatosan ezért az eszméért egy kis lelkes csapat, élén a megdicsőült csornai Paskusz Károly z. c. l. atyafisága, míg most vasárnap sikerült a régi, viharvert zászlót újra kibontani.

Az előkészítő bizottság meghívására — melyet aláírtak az ország hivatalos vezető rabbi-teknitelyei, mint a pozsonyi, érsekújvári, nyitrai stb. főbbek, — örömmel és lelkesedve gyűltek össze Szlovenszkó orth. hitközségeinek rabbi- és bálbosz delegáltjai. A gyűlés megnyitása előtt csoportokba verődve örömmel üdvözölték egymást a régi ismerősök, eljöttek a régi jó békebeli; a »M. H.«-idők akkori fiatal, lelkes harcosai; kik ma bi-

zony már deresedő fejjel elevenítik fel az egykori édes-bus emlékeket.

Itt vannak a tapolcsányi, bátorke-szi, selyei, szeredi, verbói, szenci, aranyosmaróti, dunaszerdahelyi, medgyesi, pozsony-jókai stb. stb. rabbik, úgy ezen, valamint következő hitközségek bálbosz képviselői: Nagyszombat, Réte, Szőlgyén, Komárom, Nyitra, Pozsony, Galánta, Nagysalló, Kassa, Érsekújvár, Nagymegyér, Pöstyén, Somorja, Nagysurány, Jóka, Bazin, Stomfa, Zsámbokrét, valamint Ehrenfeld, a pozsonyi közp. iroda másodelnöke. Több rabbi, köztük Brach kassai, Hercog stomfai, Fürst csuzi, levélbeli ill. sürgőny-i üdvözlét küldi és kiment elmaradását.

A galántai Sászchevra tágas termében 10 órakor Kaiser Lipót a galántai hitközség nevében szép magidesszal átszótt beszédben üdvözli a megjelenteket. Javaslatára a tanácskozással vezetésére

megválasztatnak: elnökül Reich bátorke-szi főrabbi, jegyzőül Neuwaldert nyitrai és Sussmann galántai delegáltak.

Reich elnök egyszerű, de mély benyomást keltő beszéddel megnyitja a nagygyűlést, válaszolja a tárgyalandó program komolyságát és I-ten áldását kéri a tanácsko-zásra.

Sussmann Izidor jegyző, mint a galántai Agudasz Jiszroél helyi-csoport elnöke, napirend előtt szót kért s a felmerült kételyek eloszlatására megállapítja, hogy az Aguda és a »M. H.« nem állnak ellentétben egymással, mert az Aguda in'ernacioná'is nagy koncepcióju problémái mellett vannak kisebb speciális lokális feladatok, a melyeknek megoldására a népszere, régi »M. H.« szervezetek nagyon alkalmasak. Indítványára s az elmondottak dokumentálására a nagygyűlés kebeléből delegációt küld a Kenészió Gedajló-ra.

Amikor a kozák „megvédi” a zsidót

Irta: Sólem Alejchem

...Volt valahol két testvér. Nem fontos, hogy hol, nem fontos mi volt a nevük, de azért nevezzük az egyiket Majsenak, a másikat Lézernek és mondjuk, hogy az eset valahol Litvániában játszódott le abban az időben, amikor tört a félelmetes revolúció és egy elkövetkező pogromról suttogtak. A két fivér mindössze az életét veszthette volna, mert sem a vagyonukat, sem a családjukat nem kellett félteniük, azon egyszerű oknál fogva, mert sem vagyonuk, sem családjuk nem volt. A kis életük volt minden gazdagságuk, de ezt azután érthető módon nem akarták elveszíteni.

Nem akarták és azért egy szép napon eliramodtak a városkából. Sem egy tartalékinget, sem egy kisegítő rend ruhát, de még

egy cipő kenyeret sem vittek utávalól, nem is szólva egy darab fütőlthusról, vagy egy adag pácolt marhanyelvről, vagy egy doboz szardíniáról, amit uton levő ember, jó ha kéznél tart.

...Majse és Lézer kora reggel óta lóhalálban rohantak és csak itt ott tartottak a futásban szünetet, ezt is arra használva fel, hogy levegő után kapkodjanak. Mintha rablók hajszolták volna őket, vagy mintha attól kellett volna tartaniok, hogy lekésnek a vásárról. Estefelé már a nagy fáradságtól kimerülten, meglassították a jársukat és végre megállottak.

Ahogy így nyugodtan állanak, azt mondja az idősebb az ifjabbnak:

— Te Lézer, mondanék neked valamit.

— Mit mondanál? — kérdezi Majse.

— Mit? Azt, hogy nagyon elfárasztott ugyan ez a kirándulás, de mégsem a lábamat, hanem in-

kább a gyomromat érzem e pillanatban.

— En is így vagyok veled.

Amint a szavakat kiejtik, hirtelen fölnéznek és mit látnak szemük a mezőn?

Két igazi kozákot, valódi két rettenetes kozákot, hosszú lándzsával és rövid nagajkával, amit vidáman pattogtattak. A földön feküdtek, fejüket rátámasztva a tenyerükre pipáztak. Kis lovaik leeresztették a fejüket és legelésztek. Mellettük egy lábas állott, alatta tűz pattogott, a fazékból i-teni párák szállottak föl. Vajjon mi főhetett benne? Hal, vagy hus, vagy dara, vagy kolbász. Rossz semmiesetre nem lehetett, de vajjon kóser volt-e?

— Mondok neked valamit Lézer.

— Halljuk.

— Azt akarom mondani, hogy nincs mit kockáztatnunk. Inkább mi közeledjünk feléjük, sem hogy ők látogassanak meg bennünket.

A tetszéssel fogadott beszédet igen hívós és figyelemreméltó eszmecsere követte. Felszólt Weisz tapolcsányi rabbi, ki vázolta az Aguda aktuális problémáit, valamint a hirhéd »Paragraf vier« körüli vitát, melyről a »Zsidó Ujság« június 28-i számában beszámolt. Bresnitz szenci rabbi s többek hozzászólása után a nagygyűlés kimondja, hogy rendíthetetlen hiva a régi magyar orthodoxia »Trennungsortodoxie« elvének s így ragaszkodik a 4. §. módosítatlan fenntartásához, vagy is ahhoz, hogy az Aguda vezetőségében csakis »külön orthodox« hitk. tagja foglalhat helyet.

Ezek után feszült csend és figyelem közepette Sussmann előadja az előkészítő bizottság által elkészített programot. Eltekintve az eszményi céloktól, megvalósíthatók — ugymond — a következő intézkedések:

— 1) Vándor szajfrim alkalmazása, kik az elhagyott falvakat fölkeressék. 1914. óta ezen akció teljesen megszűnt. Elképzelhető az ezen a téren levő óriási leromlás.

— 2) A női vallási kötele-mek ismertetése. Előadó fel-

emliti a felejtethetlen, nagy tudású úrményi főrabbi z. c. l., a volt nyitrai »M. H.« nagyérdemű titkárának nagyon sikerült magyar és zsargon művecskéjét, melyet jó volna újra kiadni, mivel csaknem elfogyott már.

— 3) A jesiva ügy. Evvel kapcsolatban szükséges a magyarországi Tomché Jesivósz akciónak a »M. H.« által való utánzása. Röstelkedve vesszük — ugymond — az odaírtól jövő híreket; mit produkál a téren az elszegényedett magyarországi orthodoxia! Előadó utal a »Zsidó Ujság« legutóbbi számának egy cikkére, miszerint a Tomché Jesivósz az utolsó félévben P. 20 ezer, azaz 120 ezer Kc-t osztott szét a szűkölködő böcherok között. Szégyenkezve valljuk be, hogy mi egy fillért sem hoztunk össze erre a célra. Ha a »M. H.«-nak nem volna más programja,

Virág Gyula
orth. fiuinternátusa
Bpest, Ó-utca 42.

Szeretetteljes gondosság. — Legjobb referenciák a szülők részéről.

Wesillamosás a legtakarókosabb

— En ugyanezt gondoltam. A párbeszéd után a két fivér a kozákok felé közeledett. A kozákok felültek, odaintegettek feléjük és orosz zsidó dialektusban oda kiállottak:

— Ej Jánk! Zórach! Jertek csak ide!

A kozákok és a zsidók között aztán különös beszélgetés folyt le. Képzelték, a kozákokat szörnyen mulattatta, hogy épen oly törve beszéltek zsargonul, amilyen rosszul a zsidó fiúk oroszul. Alapjában véve a két fiu nem is beszélt, inkább odamutogattak a lábasra, amelynek párjától öszszegyűlt szájukban a nyál. A gesztusaik pedig ezt látszottak mondani:

— Mi éhesek vagyunk, enni szeretnénk és ti itt elcsavarjátok a fejünket kérdésekkel, amiket meg sem értünk.

A kozákok megértették a zsidókat és elhatározták, hogy vendégszeretők lesznek a jövevényekkel. Persze kozák erkölcsök sze-

rint. Előbb kiszemelték maguknak a fiukat, az egyik Jánk! a másik Zórach nevet kapott és hosszas, durva tréfálódzások után elhatározták, hogy a »testvéreket« darával és disznóhussal megvendégtetik. Leültek a földre, a zsidók elé odatették a párolgó tányérokat és kozák szokás szerint szóltak hozzájuk:

— Jeste sidi!

A mi nyelvünkön ez így hangzana:

— Gyertek gyerekek, egyetek jó étvágygal!

De, ahogy a kozákok e két szót mondták, nem lehetett másképp értelmezni mint így:

— Ti pedig enni fogtok, akár akartok, akár nem!

A zsidók egy pillanatilag megdermedve ültek, noha a pompás illat az orrukat csiklandozta és bár a gyomrukat harapófogók kinozták. A kozákok észrevették, hogy a zsidók nehéz feladat előtt állottak és tudták, hogy miben áll az akadály.

mint a győri Tomché Jesivósz munkájának követése, ez is elegendő ok volna a megalakulásra.

Ezek után következett a részletes kidolgozott szabály-szervezet felolvasása és pontról-pontra való megvitatása. Eckstein szeredi, Schlesinger aranyosmaróti, Weinberger, Katz dunaszerdahelyi rabbik, Löwy Hermann, Paskusz Lipót, Paskusz Salamon, Kohn Rafáel és Pappenheim vitatták meg a kérdést tüzetesen.

Egy Aguda-ellenes közbeszólás folytán Kalisch Bernát és Sussmann ismét hangsúlyozták a két mozgalom egymást nem érintő voltát. Megemlítjük ez alkalommal Reich verbói rabbi rendkívül szellemes, derűtséget keltő, de mélyen tanulságos felszólalását.

A nagygyűlés az alapszabálytervezet letárgyalva, kimondta a »Szlovenszkói Országos Machziké Hádosz Egyesület« megalakulását. Országos elnöknek megválasztották Schreiber Akiba, pozsonyi főrabbi és Paskusz Lipót, Dunaszerdahely.

Szlovenszkó zsidósága remélhetőleg nemsokára látni fogja a lelkesedésnek tettekké való változását.

M.

Ekkor utoljára adták ki a parancsot: »Jeste sidi!« és pedig oly hangon, hogy a zsidók szive megremegett tőle. Es így szólt az idősebb az ifjabbhoz:

— Tudod-e mit mondok neked, Lézer. Azt mondom neked, hogy muszáj nekünk itt ennünk, mert különben vége az életünknek (szkónesz nefósesz).

Erre aztán működni kezdtek a kanalak és úgy ették a forró darát, hogy a nyelvüket és ajkukat megégették. Közben megfélekedtek arról, hogy nem úgy viselkednek, mint ahogyan vendégeknek illik és hogy az étel tréflí.

Étkezési modoruk a kozákoknak is feltűnt és a maguk nyelvén ilyeneket mondtak egymásnak:

— Mit szólsz Wajnusa Zórachodhoz, milyen falánk ez a fickó!

— Tévedsz Pavluska, hiszen a te Jánk!-od eszi meg az egész készletet!

A két kozák szépen egymás közt kiosztotta a két zsidót.

Rabbiválasztás Hunfalván

— Saját tudósítónktól —

Horovitz Jenő főrabbinak Frankfurtra történt meghívása következtében a hunfalvi rabbikerület tagjai e héten közgyűlésre gyűltek egybe Hunfalván. A gyűlésen megjelent az új frankfurti főrabbi is és a kerület összes tagjai

lelkesséssel főrabbinak és jesiva-vezetőnek kiáltották ki Horovitz Schnür Zalmen rabbist.

aki Horovitz főrabbi öccse és Buchsbaum galántai főrabbi veje. A frankfurti főrabbi megrázó erejű beszédet tartott s könnyes szemekkel halgatta a közönség, amikor idézte a megdicsőült nagyatyja emlékét, amelyhez oly hűségesen ragaszkodik a hitközség, amint ezt most is dokumentálta, amikor megválasztotta azt, aki „vér az ő véréből, hus az ő husából”, de egyszers mind szellem az ő szelleméből. Nyilvánosan kijelenti, hogy öccse méltó a megtisztelő állásra, méltó sáfárja lesz a szent örökségnek, mert mélyeséges a vallásossága, ki mondhatatlan a szeretete a Tóra iránt s talmudtudása felülmúlja azt a mértéket, amelyet ő. a bátyja elért, amidőn elfoglalta a jesiva

A két testvér úgy tett, mint ha egy szót nem értene a beszélgetésből és szenvedéllyel kanalizott tovább.

— Wanjusa, monda meg a te Zorachodnak, hogy ne faljon olyan mohón, mert ráteszem a kezemet és akkor gyorsan eljut a pokolba!

Próbálj csak hozzányulni az én Zorachomhoz, meglásd, hogy szedem a karabokra a te Jánklodát!

Rövid meggondolás után Pavlusa kiszakította Wanjusa zsidója kezéből a kanalat és úgy oldalba vágta vele, hogy bukfenet hányt tőle. Wanjusát ez mód felett felháborította, fölugrott, ökölboszorította a kezét és olyant sújtott Pavlusa zsidójának arcába, hogy szemei szikrát hánytak. Ez most úgy feldühösítette Pavluskát, hogy Wanjusa zsidójának feleletképen három lángoló pofont adott.

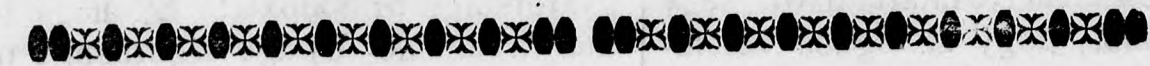
Wanjusa felállt és haragtól vörös arccal ordított barátjára:

— Meglátod, kékre verem a zsi-

vezetését. Beszéde további folyamán Horovitz Jenő főrabbi azt az ünnepléses deklarációt tette, hogy

minden évben egynéhány héten Hunfalván fog időzni s részt vesz a szent munka továbbfejlesztésében.

Az ujonnan megválasztott rabbist

Az erdélyi orthodoxia tiltakozása a kormány kultuszörvény módosítása ellen

Múlt számunkban ismertettük az új román törvénytervezetet, mely, ha törvényerőre emelkedik, a hitközségek szétforgácsolására vezethetne. Vasárnapon az erdélyi orthodoxia hatalmas demonstráló nagygyűlésre gyűlt egybe Kolozsvárt, ahol a köv. határozati javaslatot hozták:

— Az erdélyrészi orth. zsidó hitközségeknek Kolozsváron 1929. július hó 7-én megtartott országos értekezlete mélyeséges megdöbbenéssel állapítja meg,

dódat, amiért ütni mered az én zsidómat!

Wanjusa és Pavlusa annyira pártját fogták egymás zsidóinak, olyan kegyetlenül elpáholták a szerencsétleneket, hogy jónak látták gyorsabban, mint ahogy jöttek, tovairamodni.

Amikor felocsudtak, jutott eszükbe, hogy voltaképen mi is történt velük:

Három szomorú fejezet: először menekültek a pogrom elől, másodsor disznóhúst ettek, harmadszor verést kaptak.

Szakadozott szavakban beszélgettek:

— Tudod mit mondok neked, Lézer?

— No, mit Majse?

— Mit?... Azt, hogy zsidónak lenni nagy dolog. Még a kozák sem türi, hogy a zsidón bántódás essék... Mindenki megvédi a zsidót és mindenki azonosítja magát vele...

azután küldöttség hívta meg és a megválasztott meghát beszédében fejezte ki ragaszkodását a Nagyapa mi hagyományai iránt.

Az egész aktus megilletődést keltő befejezése a temetőben folyt le. Az összes jelenlevők kizarándokoltak a nagy hunfalvi cádik sirjára s ájtatos lélekkel s örvendező szívvvel mondták „Mazeltov”-ot a Megdicsőültnek, hogy immár második unokája áll a Tóra szent őrhelyén, s megvalósult a szent íge: „ajr zorúa lácádik ülejrsé lév szimchó — fény sugarazza körül az Igazságot s egyenes lelkűeknek öröm jutott.”

hogy a kormány az ősi tradíciókon alapuló, évszázadok óta fennálló és a törvényhozás által is szankcionált hitközségek sorsáról intézkedni kíván anélkül, hogy e tekintetben az érdekelt zsidóság alkotmányos képviselője, vallási és világi szervezeteinek vezetősége meghallgatott volna és közreműködése igénybevétele volt. Önmagában ez a mellőzés oly kardinális sérelme az orthodox zsidóságnak, mely már eleve lehetetlenné teszi számára, hogy a törvényjavaslattal érdemben is foglalkozzék.

— Amikor ezen eljárás ellen a legelkeseredettebben tiltakozását jelenti, egyben a legnagyobb bizalommal és szeretettel támogatja a Zsidó Parlamenti képviselőket a zsidó kultusz reprezentációját és a többi szervezetek vezetőségét a javaslat elleni küzdelemben és felkéri őket arra, hogy a magas régens tanács előtt tolmácsolják az erdélyi orthodox zsidóság hódolatteljes tiszteletét és azon alázatos kérését, hogy a magas régens tanács jóindulatu pártfogásába vegye az orthodox hitközségek most megtámadott autonómiáját, egyben kéri, hogy egy országos kongresszus egybehívásának elrendelésével nyújtson alkalmat az orthodox zsidóságnak arra, hogy ohaját és felfogását e kérdésben nyilváníthassa.

A szentföldi orthodoxia köréből

A nyirbátori főrabbi vezetésével Jeruzsálemből kiküldött bizottság deklarációja

Lapzártá előtt kapjuk Jeruzsálemből a »Kajl Jiszroél« c. agudista hetilap legújabb számát, a melyből a szentföldi különálló orthodoxia életének egy heti tükröképét nyerhetjük. A jeruzsálemi orthodoxia jelenlegi legfontosabb közéleti célja, hogy megépítse önálló hitközségi szervezetét és ne kelljen a vallásilag szabadgondolkodásúak által vezetett iszervezetbe belépni. A lap ezért rendkívül élesen harcol az egységes hitközség konzervatív szóvivői, a szentföldi mizrachisták ellen és bejelenti, hogy az általuk fenntartott iskolák vallásossági fokoka nem felel meg a régi tradíció öreinek és hangoztatja, hogy a mizrachista iskolák heti 10—12 óra chümes és talmudtanítása nem elegendő. Az amerikai rabbik egy része kifogásolta, hogy a Kajlel politizál s a pénzadományokat függővé akarta tenni a Kajlel politikamentességétől. Erre a »Kajl Jiszroél« rendkívül éles cikkben válaszol s kimutatja, hogy a külön szervezet megalakítása nem politikai, hanem zsidó önvédelem. A független jeruzsálemi orthodoxiában egyébiránt több a magyarországi motivum. Az egyik svájci cikkíró például megállapítja, hogy igazi »autonom« orthodoxia csak két országban van: Magyarországon és Palesztinában. Magyarországi vonatkozásának tekintjük azt a hirt is, hogy a nálunk is általánosan tisztelt, magyar származású Rabbi Jajszéf Chájim Sonnenfeld főrabbi unokája Szivan 20-án, pénteken estefelé (Lengyelországban is így szokás) házasságot kötött Jeruzsálemben egy régi rabbicalád leányával. Az agg főrabbit egyébiránt a lubawitschi rebbe értesítette, hogy legközelebb meglátogatta őt a Szentföldön.

Ami pedig bennünket leginkább érdekel, azt nagy betűkkel találjuk megírva a lap negyedik oldalán. A Magyarországból küldött

bizottság a következő deklarációt bocsátotta közre:

Alulírottak, akiket a Pozsonyban, Budapesten és Nagyváradon székelő palesztinai Kajlel segélybizottságok vezetőségei kiküldtek, hogy a „Sajmré Háchajmajs z” nevű körzetünk (kajlel) ügykezelését megvizsgáljuk, egy hónapi alapos vizsgálat után, melynek folyamán alkalmunk volt minden kérdést minden oldalról megismerni, megállapítottuk, hogy teljesen hamis vádakkal illették a kajlel vezetőségét. Minden erőnkkel igyekeztünk a Kajlel és az „Ajle Hungária” közötti béke létesítésén. Mivel azonban az utóbbiak nem voltak hajlandók békülékenységre, szent kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy nagy örömmükre szolgál, mily kifogást-

lanul működik a vezetőség s a kajlel minden egyes tagja, szégyenségekben s szűkölködésben bár, de szent s tiszta életmód mellett tölti életét Tóra-tanulmányozással. „Boldog a szem, amely láthatta ezt!”

S most felszólítjuk összes hitestvéreinket, hogy szentföldi testvéreinket a legnagyobb mértékben támogassák, mert nemcsak a Tóratámogatás, hanem a betegápolás, valamint a leánykiképzés miczvóját is teljesítik adományaikkal. Biztosítunk mindenkit, hogy a kegyes adományok kizárólag a megjelölt célra fordíthatnak. A nemeslelkű adományozókat pedig elárasszja a jó Isten áldásával s megéri a jövődől megváltást.

Teitelbaum Naftáli
nyirbátori orth. főrabbi
Klein Dávid, Fürst
Rudolf, Fried Adolf.

Teitelbaum főrabbi csütörtökön érkezett vissza Jeruzsálemből Budapestre, ahol beszámolt utja eredményéről Frankl Adolf elnöknek

Csütörtökön, f. hó 11-én délután érkezett meg Budapestre, szentföldi utjáról hazatérőben, Teitelbaum Naftáli nyirbátori főrabbi. Erre az alkalomra feljött Balatonfüredről a fővárosba Frankl Adolf irodai elnök, hogy mint a palesztinai Kajlel magyarországi nőszi-ja, a Kajlel ügyében kiküldött főrabbi jelentését vegye. A főrabbi még teljesen az Igéret Földje látogatásának varázsló hatása alatt áll és így — az Erec Jiszroélért nem kevésbé hevülő

és lelkesedő — illusztris elnökkel való találkozás kölcsönösen az elérzékenyülésig megható volt. Teitelbaum főrabbi hosszasan referált az általa vezetett delegáció nehéz feladatának javarészt sikeres megoldásáról. Frankl elnök a jelentést meglepedéssel vette tudomásul és kifejezte legmelegebb köszönetét, úgy a főrabbinak, mint társainak a szent ügyben kifejtett önzetlen működésükért. Délután az elnök visszatért Balatonfüredre, míg a főrabbi Nyirbátornak vette utját.

Szigoruan orth. כשר
libasírban párolt, kitűnő

libahus konzerv
hidegen is élvezhető.

Gyártja: **Schwarz Mór,**
Debrecen, József kir. herceg
ucca 24. — Mindenütt kérje!

Nagyon olcsó!

Jeruzsálemből írja tudósítónk: Junius 30-án elutazott a nyirbátori főrabbi. Nagy tömeg kísérte autókön a 8 kilométerre fekvő Kefar Iuri faluig, ahol Reb Jóna Lefkovicz bucsuzott tőle a Kajlel nevében. Teitelbaum főrabbi könnyekig meghatottan válaszolt. Beszéde befejeztével a közönség lelkes ovációval és „czeszchem lesalom” udvozlással bucsuztatta, miközben a kohaniták „jevorechchá” áldásaikat árasztották feléje. A rabbi távozott, de az itteni orthodoxia még sokáig emlegeti a hála és elismerés hangján a nemes férfiú és társai négyhetes jeruzsálemi tevékenységét.

Rosenbluth Mór.

Kórach és társai mentalitása

Írta: DR. REICH SÁNDOR gyermekorvos, Budapest

Már gyermekkoromban, amidőn még a talmudtóra padján ültem, különöseknek tetszettek előttem a személyiségek, akik a heti szakaszban a főszerepet játszottak. Valahányszor édes szüleim házában arra figyelmeztettek ez időtájt, hogy a cseresznyét a benne lappangó férgek miatt nem szabad többé enniük, nemi összefüggést találtam gyermekésszel, Kórach egyénisége és a féreg között, mondván magamban, hogy amint ez utóbbi a gyümölcsöt élvezhetetlenné teszi, úgy ásta alá amaz a zsidó közösség tisztaságát és I-tenbe vetett bizodalját. Idők múltán, amidőn már érett ésszel és józanon kíséreltem a Könyvek Könyvének tartalmát, itéleletemet a heti szakasz főszereplőiről a következőképp állapítottam meg:

Kórach egyrészt nagyozón beszél I-ten népéről és ennek szentségéről: ki chól ho é do h chü lom ke da j sim« másrészt pedig Mózes és Áron magatartását kritizálja, mondván, hogy uralomra vágyók és fölöslegesen állították önmagukat a zsidó közösség élére (»ümádúá tisznászü ál kehál Hásém«). Mindez olyan ószinténe hangzik, a felelőletes szemlélő előtt, mintha tényleg a nép jogaiért s javáért küzdenének. De sajnos, mi tudjuk, hogy ez a demagógok nyelve, akik csupán hízlegni akarnak a népnek, a viszonyokat tarthatatlanoknak festik és a hivatalok vezetőit lehordják. Egyéb valami lappang a kulisszák mögött és a nagyzó beszédeknek valódi értelme az, hogy nekik adassék a vezető szerep. Így világos az is, hogy Kórach nem a nép javát hordja a szívében, hanem hogy ő akar a főpap lenni, ő akar a nép felett uralkodni.

Ezek után Kórach itt áll előttünk mint a legveszélyesebb zenedülő, amiért is róla neveztetett el szent Tóránkban a lázadás. Keményen kapta is meg kiérdemelt büntetését. De mégsem ő volt a kliques-ben a legrosszabb. Bizonyíték reá, hogy utódait a Szentírás egyéb helyein mint előkelő és tisztelt személyiségeket találjuk, így mint énekeseket az itentiszteletnél és mint zsoltárfőket. Azért mondja a Szentírás: »üvné Kájrach laj mé szü« Az atya eltévedése nem szállott át a gyermekekre, de annál inkább a benne lakozott erő. A tanulás ebből az, hogy aki erőt érez magában és tehetséget nagyot véghez vinni az álljon oda a porondra a köz javáért dolgozni, de viszont vigyázzon arra, hogy csupán tisztességekkel próbálkozzék meg, mert különben sorsa a Kórachéhoz hasonlóvá válhatna.

Vizsgáljuk meg most Dószon és Ávirom karakterét. Ezek alacsony nivójú emberek. Céljuk aljas és nincsen erejük kárt okozni. A nagy mester előékenységre és felhívására az ügy békés tisztázására fenhéjázón és maliciózan válaszolnak neki észszertlenül. Ösztönyszerű ellenségei voltak Majse rábénúnak, mint ahogy az alacsony gondolkodású és imigyen törekvő ember nem állhatja ki azokat, akik magasabbra, az ég felé törekkeznek. Szemére vetik az önzetlen vezérnek, hogy »kivezette őket Egyiptomból, a tejjel és mézzel folyó országból.« Mindannak, amit a zsidó nép a halhatatlan tanítóknak köszönhetett, előttük nem volt értéke, a Szentföld birtokának sem, amely oda lett ítélve gyermekeiknek. Ők nem akartak várni, már maguknak kívántak szőlőt és föl-

det. Az emberek ama fajtajához tartoztak a becstelének, akik csupán földi vagyonért és értékért küzdenek. Dószon és Ávirom is elsüllyedtek, de nem ám a mentalitásuk. Ez él még utódaikban.

Velük szemben felragyog Mózes mesterünk képe. Dószon és Ávirom kártérítést kívánnak maguknak az Egyiptomból való kivonulásért, amire a nagy vezér azt válaszolja: »Még egy szamarat sem kívántam magamnak hü szolgálataim teljesítéseért, bár az emberi élet legdrágább kincseit áldoztam a köz oltárán és hol vannak még a föld és a szőlőkert, amit kaptam volna? Továbbá, ki mondhatná rólam, hogy valamiképp megbántottam volna valakit kiváló pozícióim dacára is. Így fest a nagy tanító, aki az emberiség megnevelésének szolgálatában áll testtel és lélekkel. Ott látjuk a nagy vártán, amely kevés köszönetet, de annál több gondot és fáradságot hoz neki. Amidőn először elmegy a nehéz ura Fáraóhoz népe kiszabeditásának ügyében, bizonyára nem volt még irigylője, nem volt egy Kórach, Dószon és Ávirom a helyszínen. De most, miután a hihetetlen beteljesült, a veszedelmes vállalkozás koronázva lett, eljöttek az irigykedők és kiakarták szakítani a vezetés szerepét Mózes kezéből és élvezni mások fáradozásának gyümölcsét. De a nagy próféta hivatásának magaslatáról, önzetlenségének tudatában odakiáltotta a becsteléneknek: kiért állok én itt a veszedelmes és nagy felelősséget kívánó piederstálon, magamért talán és nem értetek? Lám a teherhordó állatot is, amelyen Midjanból Egyiptomba indultam, magammal hoztam ide: anyagiakat nem kértem tőletek!

Egy ideális, felülmulthatatlan szellem mintaképe, amely legyüri a kórach demagógia és társai aljasságának próbálkozását.

Az olasz zsidók szellemi végveszedelme

A konkordátum hatása — Kicsiny és gyenge az olasz zsidóság

Szomorú sorsa van a kisszámú zsidó töredéknek, amelynek vallásossága nem olyan erős, hogy ellentállni tudjon. Ezt látjuk a török zsidóság példáján. A török zsidók nyelve a spanyol zsidó volt, szellemi életük kiélte magát egynehány gyenge talmudtóra iskolában, jesivákat nem tartottak fenn, az egyesek vallásgyakorlata laza volt, iskolákat az Alliance tartott nekik, ahol félig francia nevelést kaptak. Mikor azután Kemál pasa ragadta magához az uralmat, s megindult a kiméltelen nacionális s sovinszta diktatura, kiadták a rendeletet, hogy kizárólag török nyelvű iskolák létezhetnek. Ez a rendelet egy csapásra megfosztotta a zsidókat a vallási életük ápolásának lehetőségétől, be kellett csukni az összes iskolákat és ha változás nem áll be, a török zsidóság legteljesebb szellemi és vallási elsoványodásnak néz elébe.

Ami a török Mussolini országában történik, az most meg akar ismétlődni az olasz Kemál pasa országában. Olaszországról van szó. A kevés számú olasz zsidóság a török zsidókkal ellentétben teljesen elolaszosodott, iskoláit már régen feladta, a hitközségek — egynehány nagy várost kivéve — szétszűllöttek. Az olasz zsidók teljesen egyenjogú olaszoknak érezték magukat és Mussolini maga jelentette ezt ki pár héttel ezelőtt egy zsidó újságírónak adott interjúban, amint azt annak idején a Zsidó Ujság részletesen közölte. De jött a pápai állam helyreállítása és az erkölcsi szempontból oly szép kibékülés —

mint most kiderül — rendkívül hátrányos a belsőleg gyenge s ellentállásra nem nagyon képes olasz zsidókra.

A pápával kötött egyezmény értelmében a katolikus pap előtt kötött házasság érvényes polgári házasságkötés nélkül, míg a zsidó házasság érvényét csak a polgári anyakönyvvezető adja. A rabbi házasság-érvényesítés polgári megerősítést igényel, a katolikus házasságot ellenben az egyházi bíróság felbonthat. Mindez ugyan csak külsőség, de mégis bizonyítéka annak, hogy ami eddig csak egyes ultramontán köröknek volt a véleménye: hogy Olaszországban a katolikus az államvallás, a többi csak türt, mégha ez a türest kiméltelenen abba a szóba burkolják „elismert” — kezd állami elv lenni. Tíz évvel ezelőtt még senki sem merle hinni, hogy Olaszországban ilyen különbségtevés lehetséges lesz.

Sokkal végzetesebb az olasz zsidókra az iskola-ügy. Már pár év előtt mondta ki az állam: „a népiskolai oktatás célja a keresztény elvek katolikus tradíciók szerinti tanítása”. A népoktatás tehát katolikus lett. A zsidók felmentették gyermekeiket a katolikus hitoktatás alól, de az énekoktatás nem volt egyéb, mint a katolikus liturgiai énekek begyakorlása és az olasz olvasmányok tartalma ugyszólván kizárólag katolikus szentek dicsőítése. A zsidó szülők oly visszas helyzetbe kerültek, hogy Polacco zsidó fascista szenátor erről a kérdésről szóló beszédjében azt mon-

dotta: „Az iskolákból térítő központokat csináltak! A zsidó gyermek vallási tudata elkorcsosul, a gyermekek elidegenednek családjuktól. Mi olasz zsidók, akik a hazát és a hitet egységnek tekintettük, most azt látjuk, hogy ebben az országban egyenlőség s vallási türelmesség el van pusztítva. Erkölcsi pogrom ez, nem kevésbé rettenetes, mint a testi pogrom”.

A szenátor beszéde nem használt semmit. Az olasz zsidóság érzi, hogy a zsidó iskola mentheti meg osupán a menthetőt. Zsidó iskolát csak nagy városban lehetne felállítani, de erre a kicsiny számú olasz zsidóság nem képes. A kormány pedig semmiféle segílyt nem ad eme iskoláknak, hiába hangoztatta Mussolini, hogy a zsidó vallás egyenjogú a katolikkal. Azzal az ürüggyel élnek egyes körök, hogy akkor a déltiroli németek is szubvenciót kérnének a német iskoláknak — üres kifogás, hiszen olasz nyelvű iskolákról van szó. Rómának van már zsidó iskolája, de csak 250 gyereket tud befogadni, a többi kb. 1000, állami katolikus iskolába jár. A többi városban még sokkal kedvezőtlenebb a helyzet. Az olasz zsidókat a teljes lelki s szellemi összeomlás fenyegeti. Még megérhetjük a XX. század dicsőségére azt, hogy angol vagy francia intervencióra lesz szükség az olasz zsidók szerült lelki állapotának enyhítésére.

Az olasz zsidók helyzete tehát azt mutatja, hogy minden változás a zsidókat érinti rendesen fájón és hogy a zsidóság a nálánál erősebb környezet tendenciája ellen csak egymásközötti szoros együttlakkással, nagyszámú gyerekekkel és erős tóraélettel tud harcolni.

Pártoljuk a szombattartó iparosokat és kereskedőket!

Verő Adél

leányinternátusa, Bpest,

Vilma királyné-ut, Fasor 50. Tel. A. 288-13.

Továbbképző tanfolyamok. — Elméleti és gyakorlati előkészítés a kereskedelmi pályára, — Vallásos nevelés. — Orth. kóser ellátás. — Bentlakók, félbentlakók és bejárók. — Beiratás naponta 10-1-ig és 4-6-ig.

Hajszálak kiirtása

hölgyeknek arcról, karról, ráncok, szeplők, pattanások, összes szépséghibák szakszerű kezelése. Szemölcsirtás „Miracle” hajléltávolítószert szétküldése utasítással, 25 éve legfőképesebb.

Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, VI., Andrassy-ut 38. I. em.

Az Aguda nem lép be az Agency-be

A II. »Kenészió Gedajló« előkészítésére az »Agudasz Jiszroel« végrehajtó bizottsága a napokban Bécsben ülésezett, amelyen részt vettek az Aguda rabbitanácsának képviselői is. Hosszabb tanácskozás után a következő határozatot hozták:

»Ameddig a »Jewish Agency« az Aguda követeléseit a vallási és kulturális kérdéseket illetőleg el nem ismeri,

ami természetesen az Agudának az Agency-be való belépését lehetetlenné teszi,

addig az Agency nem tekinthető az összzsidóság képviselőjének, mivel az egész szervezet, nem-cionista orthodoxia kikapcsolva marad belőle.«

Az ülésen megvitatták továbbá azt a kérdést is, hogy felvehető-e az Aguda tagjává olyan orthodox zsidó, ki más szervezet (mizrahista stb.) tagja? A végrehajtóbizottság elhatározta az ügyet a magas rabbitanács elé terjeszteni, olyképp, hogy a kérdésre vonatkozólag az Aguda jövő alapszabályai a köv. határozatot tartalmazzák: »Az országos ill. világi rabbitanácsnak joga van megfelelő korlátozásokat szabni egyes országok ill. az egész világ részére, az adott körülmények mérlegelése szerint.«

Az ülésen többek között részt vettek: Fürst főrabbi, Dr. Pinchas Kohn elnök (Bécs), Rubin és Horowitz rabbik (Jeruzsálem), Jacob Rosenheim, Wreschner (Frankfurt a/M), Friedmann rabbi (czortkowi rebbe fia), Dr. Munk (Berlin), Dr. Ehrmann, Dr. Deutschländer, Dr. Löwentstein; R. Jiczchok Meir Lewin és R. Tajvifó Horowitz rabbik.

Hírek a nem-orthodox világból

— ABBÁZIATÓL KESZTHELYIG. (Saját fanatikusunk fantáziája.) Az »Israelit«, a német orthodoxia lapja a multkoriban nagy cikkben foglalkozik »Mis Európa« abbáziai ünnepeltetésével. A frankfurti orth. lap ugyanis úgy tudja, hogy az abbáziai rabbi helyettes kipredikálta a bájos hölgyet s dicsőítette a vallási érzését, amely őt Abbáziában is a templomba irányítja s édesanyját pénzek esti gyertyagyújtásra indítá. E tény kiemelését a szószékről az »Israelit« profanizálásnak tartja s nézete szerint a hitszónokló rabbi is megérdemel nagy kitüntetést — az fizléstelenségből. Regisztráljuk frankfurti laptársunk e megbotránkozását és megállapítjuk — alaptalanságát. Téved, ha azt hiszi, hogy Simon Böske, a szépségkirálynő csak alkalmi zsidó. Nem! Négy rabbi, azaz 1 és egyharmad rabbikollégium is tanúságot tehet az ellenkezőjéről. S tessék tudomásul venni a prófétai ígét: »amit három mond (ál slajsó pisé jiszroel)

arról lehet vitakozni, de amit négy állít, az megdönthetetlen (veál árboó laj ásvivenü).« Tehát: a két hét előtt Keszthelyen lefolyt községkerületi tárgyalás után a jelenlevő rabbi a kávéházba vonultak és fontos tanácskozásokat folytattak a zsidó ügyekről. A tanácskozás valahogyan kátyuba jutott. Nyilván a Sátán incselkedése volt. Ekkor a rabbi urak úgy cselekedtek, mint a pogány költők a fantáziájuk csödbejutásánál. A pogány költő segítségül szokta hívni a Muzsát s tőle várt ihletet, a szóban forgó négy neol. rabbi

pedig a Sátán ellensúlyozására angyal után áhitozott s nagyon szépen meghívta — Mis Európát és szüleit. Ez azután igazán felhangolta a társalgást s a jelenlevő rabbi előtt a »Sir-hásirim« minden részlete (természetesen a szent céltzu s allegorikus módon) elevenedett meg, sőt eszükbe jutott a prófétának Ciont jelző szava: (kelilász jajfi) »a szépség teljessége«, ami nagyon időszerű volt, mivelhogy éjjél felé járván az idő, végezhettek ily modern módon éjjéli liturgiát (cháczojsz-t) s »ott ültek a Balaton vizeinél és szomorkodtak«, mert — haza kellett utazniok, haza, a községekbe, ahol annyi a »miesz« csak nem — Mis Európa.

— VISSZAVONT LEMONDÁS. A mult számunkban megemlékeztünk, hogy a pesti izr. hitközség közgyűlése elhatározta, hogy lemondott aelnökéhez, Glücksthal Samu felsőházi taghoz küldöttéget meneszt a lemondása visszavonása érdekében. Megjegyeztük azt is, hogy ez a passzus a hivatalos kommunikékból kimarad. Most azután tényleg megtörtént a küldöttégsjárás s az aelnök visszavonta a lemondását.

— JOINT-SEGÉLYRE VAN SZÜKSÉG. Mult vasárnap Keszthelyen a somogy-zalamegyei kongresszusi községkerület ülést tartott, amelyen az egyik referens dr. Winkler Ernő nagykanizsai rabbi számadatok utján bizonyította a hitközségi intézményeknek a hitközségi tagok elszegényedése következtében beálló elsorvadását. Azt ajánlotta, hogy a kongresszusi iroda, az orthodox és statusquo szervezetekkel együtt forduljon a

Wesillamosás a legtakarékosabb

Joint amerikai vezetőségéhez és kérje, hogy azt a sagélyakciót, a melyet 1920—1922-ig végzett, folytassa ismét Magyarországon.

— ZSIDÓ KERTÉSZEK. A magyar izr. kézmű és földmivelő egyeslet (Mikéfe) legutóbbi közgyűlésén elnöknek választotta Stein Emilt, diszelnök dr. Hevesi Simon

főrabbi lett. A közgyűlésen az ügy iránt nagy lelkesedés s áldozatkészség nyilvánult meg és nagyon szeretnők, ha ugyanezt regisztrálhatnánk egy ilyenü orthodox egyesületnél. Az egyesület kertészképzése az Orsz. Magyar Kertészeti Egyesület által kitüntetésben részesült.

A hitközségi adók közigazgatási behajtása

Az országos irodák képviselői Vargha Imre államtitkárnál

Utóbbi időben a hitközségi adók kivetésével és behajtásával kapcsolatban téves hírek kerültek a közvélemény elé, amelyek nemcsak az adófizetőket, hanem sok esetben a hatóságokat is megtévesztik. Különösen abban a tekintetben kellett féltreértés, mintha a hitközségek nem lennének jogosítva — az állami adóhoz viszonyítottan — 10 százaléknál magasabb hitközségi adót kivetni, ill., hogy az ennél magasabb kulcsu hitk. adó behajtására: a hitközségek nem vehetnének igénybe közigazgatási jogsegélyt.

Mint hogy ez a félerértés alapuló híresztelés napról napra több olyan esetet produkál, ahol a felek is és a hatóságok is a 10 százalékos kulcsot komolynak és érvényes joggyakorlaton alapulónak tekintik és ezáltal a hitközségi adókivetés és behajtás körül óriási zavarok merültek fel: az Izraelita Országos Iroda és az Orthodox Központi Iroda szükségesnek tartotta ebben az ügyben illetékes helyen eljárni.

A kongresszusi iroda részéről dr. Eulenberg Salamon udv. tan. ügyv. elnök és dr. Bakonyi László főtitkár; az Orthodox Központi Iroda részéről Hartstein Lajos ügyv. aelnök és dr. Reiner Imre jogtanácsos e hó 10-én együttes audiencián jelentek meg Vargha Imre pénzügyminiszteri államtitkárnál ebben az ügyben. Az államtitkár a legkategorikusabban kijelentette, hogy az egyházak adókivetési és közigazgatási behajtási jogát, —

amely törvényes jogszabályokon nyugszik, — a legárvolabbról sem kívánja csorbítani és érinteni. Semmi más megszorítás ezen a téren nincs és nem is készül, mint amit a két év előtt kiadott — és nem is a nyilvánosságnak, hanem csak intern kezelésre szánt — 89,182/1929. VII. sz. pénzügyminiszteri körrendelet tartalmaz, nevezetesen, hogy ott, ahol az egyházi adó, az állami törzsadók 10 százalékat átlagban meghaladja, a pénzügyi hatóságok saját hatáskörükben nem adhatják meg az egyházaknak az együttkezelés kedvezményét.

Egyes egyházközségeknél ugyanis szokásban van, hogy a hitközségi adók behajtásának egyszerűbbé és gyorsabbá tételére akként határoznak, hogy a hívek egyházi adóját az illetők egyéb adóihoz viszonyítottan százalékokban és egységeseen állapítják meg és megkeresik a pénzügyi hatóságokat, hogy ezeket a hitközségi adókat velük a törzsadókkal együttes kezelésbe és azokkal együttesen történjék a hitközségi adók behajtása is.

Az a rendelet tehát kizárólag az együttkezelési kedvezményről rendelkezik.

A rendelet második bekezdésének kifejezetten ez az értelme és ez a szövege: »... a hitközségi adók csak azokban a községekben vonhatók együttes kezelésbe, amelyekben a hitközségi adókivetés kulcsa átlagban a 10 százalékot meg nem haladja.«

מודעה
צא לאור ספר הנחמד שאלות ותשובות
קרן לרוד"ק חלק אורח חיים גדול בכמות
ובאיכות מביק אדונינו רבנו הגאון המפורסם
ונוכח מרן אליעזר הוד נר נואלד זצ"ל הלל
האביר ור"מ דק"ק סאטמאר ע"א. ראוי גדולים
האשרה ונכונים והללה מחור באונטרן
מכורד P 850 ובערך זה בכסף שאר
ארצות לחשינו על הארבעסע:
Moskovits Bernát, Makó, B'ke-u.
6 sz. (Ungarn).
Rabb. J. Grünwald, Satu-Mare,
(Rumänien).
Grünwald E. bei Teichman B.
Mukacevo, (CSR).

Hasonlóképpen szól a harmadik bekezdés is, amidőn azt mondja ki, hogy ahol a hitközségi adó a 10 százalékot meghaladja, ezeknek az adóknak az együttes kezelésébe leendő bevonásának engedélyezését magamnak tartom fenn:»

Semmi egyébrol nincs tehát ebben a rendeletben szó a magasabb hitközségi adókkal kapcsolatban, mint arról, hogy ott, ahol ez 10 százaléknál magasabb — még pedig az átlagot véve! — a pénzügyi hatóságok saját hatáskörükben jogosítva vannak az együttes kezelés kedvezményét megtagadni. Ilyen esetre ezen együttkezelési kedvezmény megadásának jogát a Pénzügyminisztérium a maga részére tartja fenn.

De olyan esetekben, amikor az egyházközségek ezt az együttkezelési kedvezményt igénybe nem veszik (az izr. hitközségek — 1 kivételével — ezt sehol igénybe nem veszik) az egyházközségek azon kérelme, hogy valamely konkrét esetben a hátralékos egyházi adó valamely hitközségi tagtól közigazgatási végrehajtás után beszedessék, egyáltalán meg nem tagadható.

Vargha államtitkár a két országos iroda képviselőit a leghatározottabb formában megnyugtatta, hogy ezen tulmenő szabályozást a minisztérium nem tervez és az egyházközségek az egyes hátralékosoktól az eddigi joggyakorlat szerint szedhetik be a közigazgatási hatóságok után a hitközségi adókat.

Az államtitkár kijelentéseit a két iroda képviselői köszönettel és megnyugvással vették tudomásul.

Ez a legilletékesebb felvilágosítás és magyarázat remélhetőleg végképpen véget fog vetni azoknak a téves értelmezéseknek, amelyek ezen a téren utóbbi időben ebben az ügyben keletkeztek.

Füző és gummiharisnya szaküzlet
legelőcsöb Reiner Vilmos
bevásárlási forrás! Podmaniczky-
u. ca 55. szám.
— Telefon: L. 921—46. —

HIREK

NAPTÁR

Sábosz Kajrách, Támuz 5. IV. Perek
Sábosz kezdete (Bpest): 7 óra 25 p
kimenetele . 8 . 25 .

Ötvenévesekhez! Felkérjük mindazon igen t. olvasóinkat, akiknek előfizetése f. hó 1-én vagy még előbb lejárt, hogy azt postafordultával megújítani sziveskedjenek. Az átutalás legegyszerűbb módja belsőoldón postatakarékpénztári csekk után (50.791 sz.): külföldön pedig (évi 22 P) postautalványon eszélyesíthető. (Romániában az utalványon az öszegot a postahivatalnak tölthi ki)

Régóta hátralékban levő t. előfizetőinknek postai megbízásokat küldtünk és kérjük azoknak szíves beváltását.

— A budapesti orth. hitközség Kazinczy-utcai telkén évekkal ezelőtt megkezdett, de félbeszakított grandiózus mikve-építkezésének befejezéséhez a héten komolyan hozzáálltak. A szorgos kőműves-kezek a fővárosi orthodoxia e várva-várt intézményét előreláthatólag még az ősi ünnepek előtt hozzák tető alá.

— A berettyóújfalusi rabbiválasztás. Berettyóújfaluból írja tudósítónk: „Mint a Zsidó Ujság annak idején közölte, a május 20 án itt összeült felekezeti választott bíróság az újfalusi rabbiszek chazokó-jogát békésen intézte el — a hitközség tulnyomó többségének megnyilvánulása alapján. Az ítélet szerint főt. Blum Bención szervasi főrabbi nagynevű atyja, Reb Amrom goajn, a „Bész Seórim“ halhatatlan szerzőjének örökeje jogosult. A pszák bész-din értelmében a hitközség formális rabbiválasztás megejtésére utasított, melynek f. hó 7-én tett eleget. A hitközség a tagokat vasárnapra rendkívüli közgyűlésre hívta egybe, ahol megejtették a rabbiválasztást. Blum főrabbi 93 szavazattal 27 ellenében formálisan is Berettyóújfalusi főrabbiává választott.”

— A dunaszerdahelyi megegyezés. A dunaszerdahelyi hitközségi vizsály ügyében még múlt év januárjában választott bíróság ült össze, melynek döntése ellen azonban fellebbezés történt. Most sikerült a szembenálló pártokat kibékíteni s így a fellebbezés tárgyalására nem kerül a sor. A vég-

leges megállapodás értelmében a hitközség főrabbiája: Weinberger Hillél s az »Adaz Jiszroé«-imához bizonyos autonómiát kap és ebben a keretben kiemborodik Katz Antal rabbi különállása is.

— Az egrí orth. hitközség súlyos vesztesége. Egerből írják nekünk: „Rosenberg Ignác, hitközségünk nagyrabecsuált alelnöke és a Sászchevra elnöke, rövid szenvedés után mult szerdán eltávozott az élők sorából. A régi gárdából való volt, ki üzleti elfoglaltsága mellett idejének nagyobb felét a Tóratanulásnak szentelte. Gyermekait szent hagyományunk szellemében nevelte; unokái jesivanövendékek. A jótékonyág terén is az elsők közé tartozott. Temetése a templomudvarból ment végbe. Elsőnek szeretett főrabbinak főt. Schreiber Simon mondott szívemarkoló beszédet. Utána Schönfeld Lipót rabbi (Ujfehértó), majd Pollák József verpeléti főrabbi méltatták érdemeit. A Sászchevra nevében Reb Sólem Pollák, a hitközség és Chevra Kadisa nevében Schwarz Ignác iskolaszéki elnök; végül a fia Rosenberg Sándor bucsuztatta.”

— Orth. hitélet a Ferencvárosban. A Tompa-utcai orthodox templom, mely Welcz Izráel rabbi vezetése mellett a Ferencváros hírhű zsidóságának központja lett, a budapesti orth. hitközség számottevő csoportjává fejlesztette a főváros periferiáin elszórtan lakó tagokat. A templom vezetősége immár néhány éve reggeli és esti siür-okat rendszeresített, melyeknek előadója Eckstein Wolf talmudtudós. Az élvezetes, népies előadások napról-napra számszerű hallgatóságot vonzottak ezen a vidéken, ahol talán még eddig siürok sohasem voltak. Az elmúlt vasárnapon fényes szijüm-ünnepély keretében fejezték be a reggeli siürben tanult misnájész penzumot, a széder zeróimt. Eckstein előadó talpraesett beszédében kapcsolta egybe az első és utolsó misnát. Az ezt követő banketten Sonnenschein A. Jakab templom-előjáró, az ünnepély agilis rendezője üdvözölte az előadót; Liebermann és Láng előjárókat és a nagyszámban összegyűlt vendégeket. Köszönetet mondott a jótékonyágáról közismert Fisch Márkusznak, ki kertjét bocsátotta az ünnepély rendelkezésére. A templom nesztorának, Drexler Gyulának ékes nyelvezetű, héber beszéde fejezte be a kitünően sikerült szeüdo sel miczuót!

— Szijüm a Chevró-Tehillimben. Az elmúlt szombaton saleszűdesszal egybekötött szijümet rendezett a „Ch. T.“ előjárósága, Bróchajsz iraktáusa befejezése alkalmából. A lélekemelő ünnepély Grosz budai rabbi fiának, Grosz Nándornak, a siür előadójának mesteri hádrón-jával kezdődött. A lakoma keretében Schmalhausen Salamon egyleti rabbi gondolatokban gazdag beszédben mutatott rá a tóratanulás fontosságára. Grosz előadó felszólalása után Fränkl Ignác elnök tartalmas beszédben méltatta Schmalhausen és Grosz érdemeit az egyesület szellemi felvirágoztatása körül. Kiemelte még Littmann S. ur tevékenységét, aki meleg szeretettel és odaadással ápolja az egylet nemes intencióit — Az új siür Sábosz traktátusának tanulásával vette kezdetét.

— Elítélt antiszemita herceg. A német köztársaság megalakulása után egy csomó apró fejedelem elvesztette trónját. Ezek közé tartozik Friedrich Wilhelm lippei herceg is, aki természetesen nem volt elragadtatva az ő uralmát megszüntető köztársaságtól és oly kijelentéseket engedett meg magának, amelyek folyományaképpen elítélték 500 márkára. Erre a törvényszéki elnökhöz levelet írt, a melyben az a passzus is előfordul: »gratulálok az Ön jeruzsálemi törvényszéki elnökségéhez.« A levél miatt új eljárás indult meg az antiszemita trónja-vesztett herceg ellen.

— Kegyszerekkel való házalás és visszaélés. Páparól írja egy előfizetőnk, hogy egy tefilinnel s egyéb imaszereivel házaló emberről oly mezüzókat talált, a melyeken rá volt nyomtatva az a jelzés: Made in Ausztria (»Készítve Ausztriában«). Természetes ilyen mezüzó teljesen alkalmatlan rituális célra, amint azt a Zsidó Ujság peszáchi számában nyomatékosan hangsúlyozta. De ezeknek a visszaéléseknek gátat kellene vetni. Kellene s lehetne is, csak egy kis jóakarattal s vallási komolysággal szükséges hozzá. A hitközségek vezetőségének a rendszeren a templomok előtt házaló embereket meg kellene vizsgálni megbízhatóság, illetve áruik ritualitása szempontjából. Sok visszaélést lehetne ezzel megakadályozni s a megbízható áru értékét valamint az árusítással foglalkozók megilletését kedvezőbbé tenni. Az illetékesek intézkedése halaszthatatlan.

— Uj hetilap Jeruzsálemben. A szent városból egy »Jerusolajim« c. héber hetilapot küldtek be hozzánk, amelynek most második száma jelent meg. Célja küzdeni a szentföldi lakosság erkölcsi színvonalának emeléséért pártkülönbség nélkül, azonkívül közismereteket közvetítő népies folyóirat is akar lenni. A lap irányának jellegje: »mipné chátóenu golinü méarczénu« (bűneink miatt lettünk országunkból száműzve). Címe: Jeruzsalem P. O. B. 347.

— Árvák menekülése. A multkor irtunk a délarábiai (jemen) zsidók rettenetes helyzetéről, a melynek külső szomorúságát súlyosbítja az a körülmény, hogy az izlámra való erőszakos áttérések állandóan napirenden vannak. Most menekült Adenbe, ahol angol követség van, 8 jemeni árva gyermek, akit erőszakkal akartak mohamedáná tenni. A Palesztinában lakó jemenita zsidók azt követelték, hogy adjanak a szerencsétlen árváknak gyors beutazási engedélyt s akkor le fogják őket telepíteni a Szentföldre.

— Hogy esküdtek az angol parlament zsidó tagjai? Az angol képviselőház minden egyes tagja esküt tesz a parlamenti ülészak megkezdése előtt. Az angol sajtó jelentése szerint a képviselők egy része, többek között Sir Herbert Samuel, volt palesztinai főkormányzó fedett fővel s kezét egy héber nyelvű pentateuchusra (chümes) téve (a talmudi »nekitász chéfecz«-re emlékeztető módon) mondotta el az esküformulát.

— A sátorajuhelyi Chevra Kadisa sziván 15-én tartotta meg rendezési közgyűlését, mely az 1928—29-ik gazdasági évről szóló zárszámadást tudomásul vette és a lelépelt előjáróságnak és képviselőtestületnek elismerését fejezte ki és kiemelte különösen dr. Lichtenstein Jenő egyt. kórházi gondnoknak a kórház fejlesztésével szerzett érdemeit. Az újonnan megválasztott tisztikar: Elnök: Safir Márkus, gondnokok: Burger Ede, Fränkel Heiman és Pollák Abraham; pénztárnok: Schweiger Márkus; ellenőrök: Alexander Vilmos és Reinitz Elemér; képviselőtestületi tagok: dr. Berger József, Blumenfeld Adolf, dr. Fried Samu, Friedmann Lipót, Harstein Mayer, Lipschitz Adolf, dr. Reichard Salamon, Schweiger Ignác, Teitelbaum Dávid, Walter Mór és dr. Weisz Bertalan; kórházi gondnok dr. Safir Jenő.

STERN és TÁRSA

orth. כשר virstil, szalámi és füstölthúsárugyár

a nyári idény beálltával ajánlja kitünő szalámi gyártmányait.

5 kilogramm rendelésnél franco, franco.

Gyár és iroda:

Nefelejts-u. 12.

Telefon: J. 458—30.

Főüzlet:

Király-utca 54.

Telefon: Lipót 980-08.

Sürgöncim: „Sterncomp“.

— Kilkoltatás Tel-Avivban. Ott tudvalevőleg a szombat a hivatalos szünnap. A multkor az történt, hogy egy szódavíz árus, aki a helyét a várostól bérelte, szombaton is kinyitotta fülkéjét. A bíróság erre szerződészegés miatt kilakoltatta azzal, hogy a bérbeadási szerződésben világosan ki van mondva a szombaton való zárva tartás a palesztinai városban.

— A lengyel rabbik tiltakozása. A lembergi diákpogromok után a lembergi püspökség nyilatkozatot adott ki, amelyben el akarta hitetni, hogy a zsidó gimnázium növendékei kigunyolták volna a katolikus processziót. A rendőrség megállapította eme kijelentés légből kapott voltát. Mindezek ellenére felhasználták egyes izgatók a főpapság sajnálatos kisiklását, hogy állandóan megmérgezzék a levegőt a zsidóknak a katolikus szentékek ellen elkövetett merényletekről szóló legendákkal. Az izgalom oly nagymérvű, hogy Lengyelország rabbiszövetsége indítatva érezte magát egy proklamáció kiadására. A kiáltvány így kezdődik: »A lengyel köztársaság minden polgárához« és aljas hazugságnak minősíti a rágalmat. Semmiféle zsidó — ugymond — akiknek drága a zsidósága, nem merne egy idegen vallást megsérteni. A huszadik században, a lengyel állam ujjászületése tizedik esztendejében már ilyen gyalázatosságok nem kellene visszhangot keltenők. Mint a zsidó lakosság vallási vezetői, kijelentjük, hogy egyetlen esetben sem fordult elő a keresztény lakosság vallási érdekeinek megsértése zsidó részről.

— A romániai kultusz-törvény kulisszái mögött. Az új törvényjavaslat, amely minden frakciónak jogot akar adni, hitközségek alakítására, az egész zsidóság visszautasítására talált. Erthetetlen tehát a kormány, illetőleg a kultuszminiszter görcsös ragaszkodása a javaslatához. Mi lehet ennek az oka? Bukaresti jelentések szerint egy egyleti rabbi és egy a legutóbbi bukaresti hitközségi választáson kisebbségben maradt frakció áll az egész akció mögött, mert ilyen képen gondolják »önállósítani« magukat.

— Jesiva hírek. A balmazújvárosi jesiva előjáróit megválasztották: Heibrunn Májert, Grünfeld Miksát és Friedländer Emilt. A jesiva a nyár folyamán befejezi Kidusin traktátusát. — A bűdszentmihályi jesiva tisztikara: Grünfeld, Schwarz S., Lemberger L. chevregabek, Fried Jenő szforim-gábe.

Ceres-ételzsir

a szokott kiváló minőségben minden fűszer-, csemege- és élelmiszerüzletben kapható.

Hutter József szappangyár
Olajipar részvénytársaság
Budapest, Erzsébet-körut 6.
Telefon: J. 461-92, 93, 94, J. 408-92

A miskolci orth. izr. hitközség polgári leányiskola tizedik évfolyamáról beszámoló értesítő jelent meg. A bevezető tudós tanulmányt dr. Serbu Adolf igazgató írta. Az értesítő részletesen beszámol a 213 növendék által látogatott iskola minden mozzanatáról. Felhívást nekünk, hogy vallástani kézikönyvül a Schön-Csukási-féle könyvet használják, ami nem igen való orthodox iskolába. Vallástanra heti 4 óra van szánva osztályonként.

A balassagyarmati „Tiferesz Bachurim“ legutóbb megtartott VII. évi rendes közgyűlésén ujonnan megválasztott tisztikara: Deutsch Manó elnök, Gansel Mór ügyv. elnök, Rosenburg Sámuel és Rübner Sándor alelnökök, Bajor Pál, Susitski Ervin előjárók, Weisz Jenő és Steiner Emil gondnokok, Szántó Dezső pénztárnok, Rosenberg Jenő titkár, Kohn Vilmos és Weisz Ferenc ellenőrök, Adler György és Gerő Zoltán könyvtárnokok.

Mennyi zsidó lakik Palesztinában? Genfben most ülésezik a mandátum-bizottság, amely elé az angol kormány jelentést adott be Palesztina helyzetéről. A statisztikai kimutatás szerint jelenleg 160.000 zsidó lakik Palesztinában, tehát az összlakosság 18 százaléka. A zsidók száma 1922. óta megkétszereződött.

A kisvárdai ifjuság örömnappja. Kisvárdai tudósítónk jelentése szerint vasárnap este gyönyörű keretben folyt le az ottani „Tiferesz Bachurim“ egyület szijümja *Peszóchim* traktátusra. Megjelent a hitközség színe-java. A főrabbi urat sajnálatos rosszullete tartotta távol. Miután a „T. B.“ előadó rabbija: Lipschitz Ch. ur elmondta a *hádrón-álochot* tudós beszéd kíséretében s asztalhoz ültek, általános figyelem mellett szót kért *Szell Mihály*, a hitközség nagy tiszteletben álló patriarchya koru előkelősége s dicsőítette azt a munkát, amellyel az ifjak (a Bachurim) valóban dicsőséget és diszt (Tiferesz) szereznek maguknak s buzdította őket továbbművetődésre s szorgalomra. Utána Klein József egyleti gábe mondott *Chárifesz-mágdeszt*. Osztatlan tetszést s általános lelkesedést keltett a főrabbi fia, *Rosenbaum Gyula* pompásan sikerült beszéde. Az utána következő Preisz Lajos, Friedmann Áron, Kesztenbaum Márkusz, Klein Ernő egyleti tagok felszólalásai hozzájárultak az összejövétel hangulatához és színvonalához. A rendezés, a teremnek izléses díszítése, a kitűnő iránvítás Klein Béla és Schwartz Miklós szentcélú buzgóságát dicséri.

Családi hírek.

Schwarz Etuska Debrecen, *Grünwald Adolf* Kiskunmajsa, jegyesek. — Minden külön értesítés helyett. —

Perlmann Sándor Nyiregyházáról, eljegyezte *Braun Irénkét* Polgárról.

Szerkesztői üzenetek.

Forróéncs: Sajnos, nem szolgálhatunk. Oly csekély érdeklődés nyilvánul meg irántuk, hogy azok kiadása nem rentábilis. — P. Miskolc: A 10 pengő Méir Báál Hánész pénz — rendeltetési helyére juttattuk. — Lackenbach: Elfogadjuk. — Tasnád: Előre nem. — L. K.: »Ultramontán« azt jelenti, hogy: pápapárti. — S. H., F.: A feleség keresete nem játszik szerepet e kérdésnél. Tanácsért forduljon Dr. Stern Simon ügyvéd urhoz. (Bpest, Akácia u. 54.) — »Ben Menáchem«: Elvből nem közlünk, oly cikket, melynek írója a nevét előttünk titkolja. — »Sitions«: Nem. — N. N., Nd.: 1) Metsző lehet hitk. jegyző, de nem alelnök 2.) A többnejűség tilalmáról szóló »Chérem de rábenü Gérsajm« több mint 800 éves. A tilalmat kodifikálja a *Even Hoezer*. 3) Kérdéscs könyvet megkaphatja a zsidó könyvkereskedőknél. 4) Metsző állása általában 4 évi szolgálat után is felmondható. Lapunk június 21-i vezércikkében propagáltuk, hogy 3 évi szolgálat után ne lehessen metszőt — nyomós ok nélkül — elbocsátani. A kérdés megoldása most az országos képviselőségünk által kiküldött 18 tagu bizottság feladatát képezi. 5.) *הא דטבילת עורא בשלה איחא במס' ברכות דף כ"ב ע"א: כי אחא ועירי אמר בשלה לטבילתה, וע"י רמב"ם ספ"ד מהל' ק"ש ושור וש"ע אי"ח סי' ס"ח — ובענין שער אשה איחא במס' כתובות דף ע"ב ע"א: ראשה פרוע דאורייתא היא דתיב ופרע את ראש האשה ותנא דבי ר"י אחרת לבנות ישראל שלא יצאו כפרוע ראש דאורייתא ספ"ד מהל' אישות ומנ"א סי' ע"ה.* — N.: A közp. bizottság tárgyalta a *Kenészió Gedajló*-n való hivatalos képviseltetés kérdését. Még nincs döntés.

Wesilla mosás a legideálisabb

Támuz havi gondolatok

Írta: HALÁSZ FÜLÖP

A pálmák lengedeznek, a Libánon susog, a mirtuserdők virulnak és ragyognak, a napfényes terület pedig a Jordán csillámló öve öleli körül. Hallod-e az aranyhimes ezüstszárnyakkal ékes, fehér és smaragd-színben villogó nyaku galambocská tünbékolását? Látod-e a magasban lebegni a sást, mint repül fel a Hermonnak, a világos felhőkhez hasonló havas szárnyai fölő, a Hermonnak, a nap aranyától izzó ormai fölő? Lent pedig a tátongó hegyszakadékokban az oroszlánnak vad és fenéséges ordítása hallatszik.

Oh, nem álomban látott mesebeli sziget ez, sem pedig ábrándozás szötte aranyos kép — te bütherhes lélek! A te saját honod ez. Saját országod. Szent örököd és birodalmad.

Mások a hajdani Hellás felé tekintenek, hol virul emberfiak szép lelkű formákkal ruháznak fel viruló gondolatokat, vagy pedig Rómának népeket leigázó, saját terhe alatt összeroppanó kolosszusa felé. Még mások pedig a móroknak kenetteljesen komoly szeretettel és lovagi tettekkel teljes idejébe kíváncsoznak vissza. Én, én pedig Cziónról emlékezem meg.

Mások idegen országban, idegen nyelven hallanak beszélni és énekelni idegen népről. Álmodozva ki vánják vissza a rég eltűnt nagyot, szépet és nemest. De én, én — ugyanazon napfényes mezők számá-

ra esedezem harmatért és esőért, ugyanazon örök hatalmas nyelven fejezi ki magát az én legszentebb érzésem — és Czión népe, az örökön élő, az én népem!

S ugyanazon országért, nyelvért és vallásért véreztek évezredekken keresztül az őseim és azon országért és vallásért vagyok én számkivetett, hontalan bujdosó a ti országokban.

Leng a pálma, zug a Libánon. Testem és lelkem oda, oda kíváncsoznak, hol a mirtuserdők virulnak és fénylenek, s hol a Jordán csillámló öve öleli körül szent örök hazámat.

Arcomnak bútól hervadozó rózsáit, szemeimnek, Czión elesét, Czión örök romjait sirató forró könnyözöne mossa. A kesergésnek, a gyásznak könnyharmata pereg alá lángoló orcámon, midőn emlékezetem visszarepül gyors sasszárnyakon az ősök elárult honába és ott lebeg Cziónnak hajdan — oh! hogy csak hajdan — viruló tájéka fölött. S mély, séges bú, éjsötét bánat költözik elárult, örömtelen szívem szentélyébe, midőn ott andalgok Cziónnak hajdan dicső, hajdan viruló, de most pusztá és kietlen virágai fölött.

Oh, könnyek patakzanak szemeimből, keblemből bú s óhaj szakad fel, mikor a bánatos visszaemlékezés sötét gyászfátyolt lenget meg Czión romjai fölött.

Oh, szállj oda, szállj oda, én könnyharmatban fűrésztölt imádságom, I-ten trónszámolya elé és kérdeld meg a mennybéli Atyát, hogy újra égi áldás sugárözöne áraszsa el szent fényvel, ragyogó boldogsággal Cziónnak hajdan dicső, hajdan

Kitűnő minőségű
Hutter
שרשרת Szarvas szappan

kapható minden fűszer- és festékkereskedésben. — Gyártja a budapesti orth hitközség rabbinátusának felügyelete mellett: **Hutter József szappangyár és Olajipar r. t.** Budapest, VII., Erzsébet-körut 6. — Telefon. J. 461-92, 93, 94, 408-92.

áldott, de most oly kopár és sivár virányait.

Ne zúgjak tovább keblemet ostromló bú érzelmhullámok. Hallgassatok el, I ten meg fogja hallgatni hön epedező fohászomat és újból kegyelmébe fogja venni Cziónt!

Kundmachung

Wirkungsvolle *דרישה* in deutscher Sprache für jede erdenkliche Gelegenheit wie zum Beispiel **Barmizvo, Chasene** u. s. w. Gast-u. Antrittsreden verfertige von Fall zu Fall zu mässigem Preise, unter Discretion. Honorar von 5 P aufwärts, 50 H. Porto recommandirt im voraus erbelen. — Mein *אשר* auf *Perek*, Preis: 1.20.

Rabbiner Israel Braun

Budapest, Szövetség ucca 43.
Érdeklődés alkalmával válaszbélyeg mellékelendő. A dróse-ért járó tiszteletdíj előre küldendő be.

Myiltér

להתודע ולהגלות

Deutsch Ede, Vác, *שעסטיג-מאכריק*, *אנו עומד תחת השנהתי בהיות שיש בחומץ שלו תערובת יין ע"ב שומר נפשו רחוק ליקח מן החומץ הנקרא Record-ecet* וואסעקן ר"ח תמו תרפ"ט ל"פ"ק דוד יודא זילבערשטיין רבי"ד דפה יצ"ו

POLLÁK SAROLTA-féle Miracle szeplőkrém, Miracle epeszappan 25 éve a legökéletesebb, ártalmatlan. Biztos. — Sztéküldi: Pollák Sarolta kozmetikai intézete, Budapest, Andrásy-ut 38. I. (Párisi áruházal szemben.)
Kérjen prospektust!

Keksz, teasütemény, kétszersült, csokoládés dessert, Nápolyi, piskóta, mézesgyártmányok- és piskótakülönlegességek
5 kilógrammos postadobozban is beszerezhető

Weisz Mór orth. kóser keksz-, kétszersült- és teasütemények gyárában

Budapest, VII., Dob ucca 22. A bpesti orth. hitk. felügyelete alatt. Telefon: József 423-65.
— Gyártmányaim tej, ill. vaj nélküli készülnek! —

Csak Goldberger-festőt kérünk! **GOLDBERGER SÁM.F. és FIAI RT**

összes gyártmányai, ugymint:

kékfestő karton, frenche, creppe, gyapju és pamut-delain, cloth, serge, valamint sima és nyomolt
Bemberg-selymek, barchet-flanel, valamint **fejkenők** kizárólag kereskedők részére kapható

Reiner Károly Részv.-Társ.
textiláru bizományi nagykereskedésében

Sürgöncy: Reingold. Tel.: J.392-
Budapest, VII., Péterffy Sándor-utca 44. (Garay-tér sarok.)

Az áruló hold . . .

Irla: HOCH LAJOS

(Befejezés)

A falu egyik csinos házának kapuján halk zörej rezdült meg. A következő percben a kulcs megcsikordult a zárban, az ajtó kitárt és egy 30—35 évesnek látszó, magas, szőke asszony törékeny alakja jelent meg a küszöbön. Arcán boldog mosoly játszadozott. A szobából az ágyban hancurozó gyermekek vidám hangja ömlött ki a nyitott ajtón, amint kórusban énekelték: Apuka itt van, apuka megjött. De aztán eltűnt a nő arcáról a boldog mosoly és helyébe a szomorúság kifejezése ült. Szentül hitte, hogy az ura megjött, de úgy látszik a szél zörgette meg a kaput. De hol késik az ura? Hiszen már régen itthon kellene lennie. Maga sem tudta miért, de valami ismeretlen fájdalom úgy belemarkolt a szívébe, hogy szeretett volna hangosan feljajdulni. Ez abban a pillanatban törként, amelyben ott az erdőben, a sötétvízi tó partján az ura utolsó sóhajtott. A lelke, mielőtt a hosszú utra indult, eljött bucsuzni az imádott asszonytól és csókot lehelni szeretett gyermekeire. Oh, te boldogtalan asszony, tépd meg a ruhádat, öltsgyász, mert a boldogságod fonala ebben a percben elszakadt! Kéttévágta az a kés, a mely drága urad szívét átjárta. Azt a szívet, amely csak érted dobogott, csak érted hevült. És ti szerencsétlen gyermekek, nyissátok meg szemeitek zsilipjeit, hullajtsátok azok drága gyöngyeit, mert nincs már apátok! Árvák, szomorú, elhagyott árvák vagytok! . . .

Másnap nagy riadalmat keltett az egész környéken a meggyilkolva talált reb Mendel tragikus esete. A lapok is foglalkoztak vele napokon keresztül, a vizsgálat is megindult, de a gyilkos kilétét nem tudták megállapítani. Pár napig még tárgyalták a borzalmas esetet, de aztán a mindent elnyelő idő ráborította a feledés fátyolát. Csak a gyász és a fájdalom tengerébe

taszított özvegy és a szerencsétlen árvák bánatos arcára telepedett szomorúság juttatta eszébe az embereknek a borzalmas eseményt.

Tíz évvel a leirt esemény után egy gyönyörű nyári este ott hevert a széles tornácon Kovács Mihály, a falu egyik tekintélyes kiscgazdája. A teli hold, mint fehér csónak a vizen, uszott a végtelen égboltozaton. Az eresz alatt a fecskéfé-szekből halk csipogás hallatszott. A fecske-mama áltatta kicsinyeit. Kovács Mihály mereven a holdba nézett és vastag bajusza alatt a szája gunyos mosolyra szélesedett. Szokatlanul élénk színben elevenedett meg emlékezetében az a végzetes este. Ott látta magát a sűrű bokrok között a sötétvízi tó partján, amint a kést a markában szorongatta és lélekzet visszafojtva figyelt a közeledő léptek zajára. Maga előtt látta a halálba rémült embert s szinte hallani vélte a reszkető hangot, amely kegyelemért könyörgött. A fülébe csengett a fenyegetés, hogy sötét cselekedetét a hold fogja elárulni. . . Hangosan felkacagott: — Bolond zsidó — szolt önmagához halk, de alig hallható hangon.

— Mit nevezsz Mihály? — szólalt meg a háta mögött egy női hang. Mihály ijedten hátranézett. Csak most vette észre, hogy a felesége lebontott hajjal, mezítláb ott áll. — Semmit — felelte zavartan Mihály.

Igen ám, csak hogy Kató asszony nem azért volt Éva leánya, hogy csakugy »semmi« felelettel lehetett volna a kíváncsiságát lecsillapítani. Oda ült az ura mellé, fejét a vállára pihentette és lágy, hizelgő hangon kezdte faggatni a nevetés oka felől. Mihály állhatatos maradt. De mikor a finomabb fegyverek és végül a könnyek pergőtüze alá került, beadta a derekát és részletesen elmondta a tíz évvel ezelőtt elkövetett gyilkosságot. . . Hát nem volt bolond az a zsidó —

fejezte be vallomását — mikor azt mondta, hogy a hold lesz az áruló? Hiszen a hold nem tud beszélni. . .

Hüvös szél kerekedett, amely végigsöpört a tornácon. Kató asszony fázósan huzta össze vállán a kendőt és szó nélkül bement a szobába. Éjjel rettenetes álmai voltak. Egy halálfej táncolt előtte, melynek szemüregéből két teli hold nézett rá fenyegetően. Mihály riadtan vette észre, hogy a felesége teljesen elhidegült inánta, sőt bizonyos félelemmel néz rá. Ettől kezdve a civódások napirenden voltak, olyannyira, hogy Mihály elkeseredésében egyszer olyat ütött az asszony arcába, hogy a vér elborította. Az asszony azon mód, véresen elrohant és egyenesen a csendőrlaktanyába ment, hol a csendőrmesternek elmondta, hogy a tíz évvel ezelőtt meggyilkolt St. . . Mendel gyilkosa az ő ura. Félórával később Kovács Mihály megbilincselve ült a csendőrlaktanyában, ahonnan még aznap a városba, az ügyészség börtönébe szállították. Az ügy rövidesen főtárgyalásra került és miután előre megfontolt rablőgyilkosságról volt szó, amit a tettes maga is beismert, a bíróság kötéláltali halálra ítélte. Kovács az ítéletbe belenyugodott. Nem föllebbezett, kegyelmet sem kért, mert — mint mondta — vezetelni akar súlyos bűnéért. Az utolsó kívánsága az volt, hogy vagyónát a meggyilkolt özvegyének és árváinak adják át, ami részben meg is történt.

A kivégzés egy gyönyörű őszi nap kora reggeli óráiban történt. A felkelő nap első sugarai már ott táncoltak a vöröspalával fedett törvényszéki épület tetején. Az ég nyugati lejtőjén pedig még ott állt a halványuló hold csonka teste és hideg közönnyel nézte, amint Kovács Mihály nyakára illesztették a kötelet. Kovács Mihály riadt tekintete a holdba mélyedt és úgy rémlett neki, mintha a meggyilkolt ember képe onnan intene feléje, hogy ime beteljesedett amit mondott: A hold fogja elárulni és az fogja hóhérré juttatni. . .

Nyaralók stb.

Siófok ^{fürdőtelep} ^{orth.} ^{כשר} ^{פנסיó} ^{és} ^{étterem}

Blau Jónásné személyes vezetésével, elegáns villában, meggyőzően, minden komforttal, megnyit. Kitűnő házikoszt. Pontos kiszolgálás. Strandtól, vasútól 2 percre. Kivánatra ételt házhoz küldöm. — Referenciák a budapesti orth. rabbinátusnál. — Szíves pártfogást kér
BLAU, orth. kóser penzió
Siófok, Batthyány-utca 6. szám.

Ki tud róla?

Berliner Johanna, hejaden nővérem, született Nagyváradon 1877-ben, 4 polgári végzet, tökéletesen beszél magyarul és elég jól németül (néhai epánk Berliner Jakab cipőkereskedő volt Nagyváradon, néhai anyánk neve Stern Rózsa), **Junius 17-én reggel elutazott Miskolcra és azóta nem ad életjelet magáról.** Személyleírása: termete közepes, kövér; szőke haja, nem nyírott; fogai hiányosak; szolid, jámbor magaviseletű. Ruházata: hosszú, fekete szövetszőknya; cipőjén tul erős egyszorgombos szövetszőknyát; cipője fekete, hosszú száru, alacsony sarok. Gömbölyű orru. — Egy vérző szív eszedezik e sorok olvasójához: akinek tudomása van hollétéről szíveskedjék alantli címre értesíteni.

Berliner József, Miskolc.

Paplanért

első útja a Speciális Paplan-üzletbe legyen!
Bpest, VII. Kertész-u. 35.
Átdolgozást is olcsón vállal.

Balatonbogláron ^{orth.} ^{kóser} ^{penzió,} ^{gyönyörű} ^{parti} ^{villában}

(2 perc a strandtól) özv. Tauber Adolfné személyes vezetése alatt.
Érdeklődni Budapesten telefonon J. 422—52 és a helyszínen Balatonbogláron e. Három a kislány" penzióban.

Divatköföde!

Javításokat elvállalok. **Oppmann,** Kisdófa-u. 9. — (Szombaton zárva.)

Mielőtt

SIRKÖVET

vásárol, saját érdekében kérjen költségvetést
Róna Sándor sirkőgyárából, Nyiregyháza.
Orthodox templom mellett. Telefon 219

A régi, ismert abbáziai ^{orth.} ^{kóser} ^{Tauber} ^{penzió}

mely a legkényesebb igényeket is kielégíti 50 komfortos szobával,

Siófokon ^{megnyit.}

Orth. ^{כשר} ^{vendéglő} ^{Crikvenicán}

A legolcsóbb és legjobb tengeri fürdő az Adria jugoszláv részén. Teljes penzió 8 pengőtől. — Prospektust küld: **M. Josip Engel. Crikvenica. (SRS)**

Lányok és fiuk ^{nyaralattása} ^{Gondos felügyelet. Vallásos nevelés.}

Prospektust küld:
Reichmann Mór, tanító, Kecskemét.

Jüdisches Kinderheim ^{St. Moritz.}

1800 M. über dem Meer.
Streng rituell.

Sonnen- & Liegekuren. — Schulunterricht im Hause. — Prospektue erhältlich.

Erdőbénye ^{fürdő-} ^{telepen}

kóser konyha, Goldstein debreceni orth. kóser vendéglős vezetése alatt megnyit.

קניעטעל עמדה מאבריק
מן מינסטע וילכערעס אלמאק
כינא-וילכער ערצינט
Tettelbaum Márton úrnak
Sátoraljaihely, Rákóczi-u. 27.
אויפגראונט עס עטרה רעפארמטורע ווערען
איך פער פאסט סראסט ערלעדיגט.

3 P. 50-től

kezdve lakodalmakat, banketteket, mindenféle ünnepélyeket vállal

a kitűnő konyhájáról általánosan elismert

Welsz, orth. vendéglős
Paulay Ede-utca 21. sz.
Menü rendszer.
Olcsó előfizetési árak!

ארמיה כשר

VÉNUS

ételzsir

Synders győri orth. főrabbi ur hechserevel ellátva.

Vénus ételolaj

kiváló minőségben minden fűszer, csemege és élelmiszer üzletben kapható. — Gyártja:

Olajművek r.-t.

Kohn Adolf és Társa
Győr-Budapest, Zoltán-utca 16. Telefon: 208-22.

Képviselet:

Sussmann Lipót és Társa
Telefon: „Ujpest” 161.

Csodaszép

parókák!

Tartós ondolás (Dauerwellen) és hajfestések. — Szolid árak!

Pock Károly

hölgyfodrász
Bpest, Andrásy-ut 10.
Telefon: Lipót 999—10.

Pályázatok

A salgótarjáni aut. orth. izr. hitközség agkori nyugdíjazás folytán megüresedett kántor-metszői állásra pályázatot hirdet. Az állásra három elismert tekintélyű orth. rabbitól képesítést nyert ש"ר מרומה ש"ר י"ש מרובם egyén pályázhat. Csakis elsőrangú תורה-ek, kik kellemes hanggal és előadó képességgel rendelkeznek, jöhetnek komolyan figyelembe. Javadalmazás megegyezés szerint. Pályázók irataik másolatát, életkor, családi állapot és eddigi működés feltüntetése mellett a hitközség elnökségéhez küldjék be. Próbaelőadásra kizárólag csakis a meghívottak bocsáttatnak és az utiköltség is csak azoknak térítetik meg.

Salgótarján, 1929. július 9 én.

Az Elnökség

A pápai orth. izr. hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet három férfi tanítói állásra. Pályázhatnak oly férfitanítók, kik a héber és német tárgyak tanításában is jártasok és szigorú hitű életmódot folytatnak. Pályázati határidő július 28. Egyenlő feltételek mellett B listások és nyugdíjasok előnyben részesülnek. Pályázók küldjék be kellően felszerelt kérvényüket Krausz József H. iskolaszéki elnökhöz.

A felső zsolczi orth. izr. hitközség sajtó-üzbajdeks metszői állásra pályázatot hirdet. Kellemes, jóhangú joré somájim báálfíle-ve-kajre-k, 40 évesnél nem idősebb magyar állampolgárok, akik 3 orth. rabbitól nyert kaboló val rendelkeznek, küldjék be ajánlataikat, a családi állapot megjelölésével és képesítő okmányaikkal. Javadalmazás megegyezés szerint. Utiköltség csakis meghívottak térítetik meg.

Felső-Zsolcza, 1929. július 8 án.

Kaufmann Sámuel Klein Bernát elnök.

Főváros szívében

legforgalmasabb helyen, nagyforgalmu

orth. kóser söntés,

kórcsma, korlátlan italmérési és dohányeladási joggal, különálló helyiséggel, vendéglőnek söntéssel együtt kiválóan alkalmas, eladó.

Komoly reflektánsok „Pároszó Tájó” jellegre irjanak a kiadóba.

Apró hirdetések

Hirdetési díjszabás: minden szó egyszeri beiktatása 16, vastagon szedett betűkből 32 fillér. Állást keresőknel szavankint 13, vastagon szedett betűkből 26 fillér. Apróhirdetések felvétele: Budapest, VII., Sip ucca 10. — Jelíges levelek kettős borítékban választékosan ugyanoda intézendők. — Apróhirdetések csak a díj előzetes lefizetése mellett közölhetők.

HUSZONEGY ESZTENDŐ óta közvetít házasságot Nagy Jenő Rákóczi-ut 57.b. — Telefon (cégnélküli levelezés).

HÁZASSÁGOKAT eredményesen közvetít szigorú diszkreáció mellett Rothstein Dávid, S. A. Ujhely, Kossuth Ferenc u. 3.

AMERIKAI magyar, jómegjelenésű, nagy rendelővel rendelkező orvosnő, negyven év körüli, lehetőleg kiváló képzettségű orvos ismeretségét keresi házasság céljából. — Anyagiak nem fontosak. — „Fényes jövő” jellegre a kiadóba. Közvetítők kizárva.

KERESEK rokonom részére, ki előkelő rabbicaládból való 26 éves csinos, intelligens, házias leány, egy jó megjelenésű, jó hanggal bíró, vagy Talmudtóra tanítónak alkalmas fiatalembert (esetleg valóságos önálló iparost, vagy jól szituált gyermektelen özvegyet). Hozomány 800 pengő butorra és két éven át száz pengő havi apánás. Szíves ajánlatok „Mispochó mejücheszesz 250” jellegre alatt a kiadóba kéretnek.

VALLÁSOS fiatalember, kinek jelenleg 1000 P. havi jövedelme van, 15.000 pengővel betársulhatna szakmájából gyárba, hol 3 éve működik, mely esetben 2000–2500 P. havi jövedelme biztosítva van, 20.000 P. hozománnyal nőszülne. Jellege: „Mázel übroche”.

BÁRMILYEN munkát vállal gyári munkásnő, ki nélkülözések közt tengeli életét. Özv. Müller Gyuláné, Pongrác-ut 7. Augusztatelep 142.

ÁLLÁSNÉLKÜLI fiatal leány sürgősen bármily munkát elvállal. Özv. Fischer Ferencné, Budapest, X., Ujvidéki-u. 3. Augusztatelep barakk.

TÖNKREMENT terménynagykereskedő állást keres. Menne raktárnoknak, melámednak, bárminek. „Miczvó” jellegre.

MESZ, hófehér, fával égetett, (Élesdinél szebb); TÚZIFA, mindenféle tűzifa kapható, Póllák Zsigmondnál, Debrecen.

VALLÁSOS talmudista ajánkozik egynéhány gyermeket tori-ben és chümes-rási-ban oktatni. Ajánlatok Kohr Amrom, Makó, címzendők.

VADONATUJ 8000 km-t futott Pezso, négyületes, 5 liter benzinfogyasztással, 3500 pengőért eladó. Kedvező fizetési feltételek. „Automobil jelige.”

AKINEK DRÓSERÁ szüksége van, forduljon hozzám bizalommal. Bármilyen alkalmi beszédet szerkesztek tetszés szerint héber, német és magyar nyelven, diszkreáció mellett. Reichenberg Fülöp hitoktató, Pápa. Gyurácz Ferenc u. 14.

KERESKEDELMIT végzett 16 éves leányomat üdülés céljából nyaralóba vagy kellemes vidékre küldeném, hol a gyermekek játszópajtása lenne. „Jó családbeli” jelige.

KERESKEDELMIT kitűnően végzett fiatal leány szombattartó állást keres. „Szerény igényű” jellegre.

PARÓKÁT tartós hullámokkal (préparált) hajból legolcsóbban készíti Teitelbaum Helén, Miskolc Szentpályi-u. 1.

SÍRKÖVEK minden kivitelben legolcsóbb gyári áron Schreiber Jakab villanyerőre berendezett sírközemében Debrecen, Hunyadi-utca 14.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
GROSZBERG JENŐ

Hoffmann és Társa könyvnyomda.
Budapest, VI. Próféta ucca 7

minden festőművész

ZSIDÓ UJSÁG

AZ ORTHODOX ZSIDÓSÁG FÜGGETLEN HETILAPJA

ALAPITOTTA:
Groszberg Lipót

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
BUDAPEST, VII., SIP-UTCA 10.
TELEFON: J. 425-90. CSEKKSZÁM: 50.791.
EGÉSZ ÉVRE 20 PENGŐ

SZERKESZTI:
Groszberg Jenő

Tetteleges „vallásosság”

Egy fiú a villamoson beszélgetett egy leánnyal, aki azt mondta, hogy nem megy férjhez, amire a fiú kimondta róla a szentenciát, hogy nem való csak apácának. A beszélgetést hallgatja egy ur, aki a beszélgetőt fiút megkérdezi, zsidó-e s am kor a boldogító igent megkapta, egyszerűen felpofozta az ifjút, mégpedig azért, mert vallási érzületében sértve érezte magát. Ezt vallotta ugyanis ezen a héten a bíróság előtt, amely durva becsületsértésért pénzbüntetésre ítélte. Az elítelt nacionáléből kiderül, hogy a közgazdasági téren működő emberről van szó, s így tulajdonképpen dicsérendő volna a vallási buzgalma, ha valóban őszinte megbotránkozás vezetne volna. De erről csak akkor tett volna bizonyosságot a hitbuzgó, ha az ifjú történetesen református lenne s épúgy megkapta volna tőle a pofozt. Mert az apácáság teljesen katolikus intézmény lévén, ha arra az álláspontra helyezkedünk, hogy akinek felekezeten kívül esik ez a fogalom, beszédben sem használhatja, akkor ez a reformátusokra ép úgy vonatkozhat. Különben is: egy zsidó, volt magyar államtitkár, akire a nemorth. sajtó egy része olyan büszke, is olyan leányt nevelt, aki állítólag Párizsban apácálonőknő. Minderre az inzultáló ur nem gondolt, ő csak azt hallotta, hogy egy zsidó valamit mond, amibe bele lehet kötni. Tulajdonképpen azt tette, amit tíz év óta annyiszor látott és hallott, amikor az a sok vallásán, amit a tanulók fejébe vernek buzgó papok, csak akkor jut igazán érvényre, ha egy zsidót e címen fejbe lehet verni. A jó tettek helyett tettelegesben nyilatkozó vallásosság válfaját pár héttel ezelőtt Lembergben tapasztalhatta a világ: templomba nem

járó, körmenetben részt nem vevő diákok egyszerre felfedezték valóságos öntudatukat s — ogramot csináltak. . . .
A bíróságok ítélkeznek, de nem szüntethetik meg azt a szomorúságot, hogy a háboru megszűnésének 11-ik évében még ilyen tempo járja. S megigazulnak a mi régi bölcsseink aki arra tanítanak

bennünket, hogy más vallás köréből vett fogalmakat ne használjunk beszédünkben, más vallások alapítóit ne emlegessük, — ami sokaknak ma már elavult közepkorú óvatosságnak látszott. De ime üdvös rendszabály ez az újkorban is, ott ahol a középkori atmoszféra fekszi meg a lát-határt.

Hovhannessian Eghia

Hogy mit jelent ez a két rejtélyes szó, azt tulajdonképpen magunk se tudjuk, de azért mi orthodox zsidó tanulhatunk belőle. De ez a paradoxon némileg érthetővé válik, mindjárt, mihelyt megemlítjük, hogy egy budapesti antiszemita lap nyilatkozatot közöl egy ilyenévü ügyvéd aláírásával. Arról van szó, vajjon egy Budapesten mint „bácsi” működő és magáról a lapokban sokat beszélgető hit-térítő milyen származású. Igaz ugyan, hogy aki egyszer hallotta beszélni, természetesen találja, hogy Galicia valamelyik gettójából indult világhódító körútra, illetőleg a — budapesti Erzsébet-körútra, de mégis, hogy-hogynem egyszerre azt kezdtek rebesgetni, hogy a bácsi nem galíciai, hanem egyenesen örmény, ősei me nekültek a törökök best alításai elől akik ezt az ősrégi népet állandóan öldösték, a mikor Örményország még Törökországhoz tartozott. Mivelhogy Magyarországon sok örmény él, a leleplezés vegyes érzelmeket kelthetett bennük, mert nevükben nyilatkozik Hovhannessian ur s megállapítja, hogy a térítő bácsi nem örmény emigrans. Mi nem kesergünk ezen a megállapításon, mely ime megcáfolja azt a zsidó irodalmi babonát, hogy az örmények Izrael

elveszett tíz törzsből valók, mert hisz az örmények nem kérnek a galiciánérből. Mi csak örülünk azon, hogy ilyen, a környezetétől eltérő névvel valaki egész jól tud elhelyezkedni Magyarországon, sőt a fajmagyarkodó körökkel összeköttetést tart fenn. Megcáfolva látjuk tehát azt a sokszor hangoztatott kijelentést, hogy a zsidó névhez való ragaszkodás antiszemizmust okoz. A zsidógyűlölet sok tényező okozza: önzés, gazdasági kenyérharc, rossz értelemben fejlesztett faji önérték, a vallási pozitívizmus helyett a felekezeti gyűlölet negatív oldalát előtérbe helyező elfogultság — de a gyűlölet okainál a szokatlan név nem játszik szerepet. A gyűlölet-hullám, amely Kohutot érinti, Kovácsot sem fogja érintetlenül hagyni s a Zoltán nincs jobban biztosítva ellene, mint a Zánvél. Milyen szép tehát az, hogy a magyar társadalom egyes tagjai háboríthatatlanul, elhelyezkedésüknek nem ártva, megtarthatják tiszteltreméltó (de történeti régiségben s fontos-ságban természetesen a „Lévi” „Kohen” nevekhez fel nem érő) hagyományos örmény neveiket. A hagyományokhoz való ragaszkodás e példáján okuljunk s ne is tételezzük föl, hogy ami szabad Eghianak, az nem szabad Elijának.